

บทที่ ๖

การสะท้อนทัศนะ วัฒนธรรมและปัญหาสังคม ที่ปรากฏในบทเพลงของดอกหญ้า นางเมริน

มนุษย์ใช้วรรณกรรมเป็นสิ่งที่บันทึกถ่ายทอดทัศนะ วัฒนธรรมและปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นในสังคมของตนวรรณกรรมจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนทัศนะของผู้รจนาหรือทัศนะของสังคม วัฒนธรรม ตลอดจนปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นในสังคมนั้น ๆ

ในบทเพลงของดอกหญ้า นางเมรินซึ่งเป็นวรรณกรรมของปราชญ์ชาวบ้านภาคใต้ได้สะท้อนทัศนะ วัฒนธรรมและปัญหาของสังคมภาคใต้ไว้หลายประการซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. การสะท้อนทัศนะ

ทัศนะ หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ในบทเพลงของดอกหญ้านางเมรินได้สะท้อนทัศนะของผู้รจนาที่มีต่อชีวิต สังคม และวัฒนธรรมต่าง ๆ หลายประการดังต่อไปนี้

๑.๑ ทัศนะว่าค่าของคนไม่ได้อยู่ที่ผิวพรรณรูปร่างหน้าตา แต่อยู่ที่การกระทำ คนที่ผิวพรรณดำ หากกระทำดีก็เป็นคนดี คนที่ผิวพรรณขาว หากกระทำชั่วก็เป็นคนชั่ว ดังที่ปรากฏในเพลงค่าของคนว่า

“ค่าค่าแพง โอ๊ยแดงค่ามาก (ซ้ำ) ชาวโหยกหยากมันค่าหมากค่าเดียว โบราณ
เขากล่าวเล่ามา แต่ผมว่าไม่แน่นักเชียว ชาวค่านั้นไม่สำคัญ เรื่องผิวพรรณผมว่าไม่เกี่ยว
ค่าของคนอยู่ที่การกระทำ ชาวหรือค่านั้น ไม่เกี่ยว ๆ

คนดำถ้ากระทำความดี ค่าก็มีมากมายนักเชียว คนขาวหากกระทำความดี ค่าก็มี
มากมายนักเชียว คนขาวหากกระทำไม่ดี ค่าก็มีแต่หมากค่าเดียว ค่าของคนอยู่ที่การ
กระทำชาวหรือค่านั้น ไม่เกี่ยว ๆ

คนขาวหรือว่าคนดำ ฟังแล้วโปรดจันทาไว้เลยเชียว คนดำอย่าว่าไม่มีค่า คนขาวก็อย่าคิดว่าสวยอย่างเดียว ค่าของคนอยู่ที่การกระทำขาวหรือดำมันไม่เกี่ยวๆ”

(คำของคน)

๑.๒ ทัศนะว่าคนที่เห็นคนอื่นว่าเป็นคน คือคนที่เป็นคน การดูคนต้องดูที่คุณสมบัติ ดูที่ความเป็นคน อย่าดูที่ฐานะหรือทรัพย์สินสมบัติ ดังที่ปรากฏในเพลงพูดเหลวถูกเหลว ว่า

“คนเห็นคนเป็นคนคือคน คนที่เห็นคนจน ๆ แล้วหมิ่น คน ๆ นั้นเขาวัวไจ่คนถีนเป็นคนต้องดูคนเป็น คนที่ดีหรือว่าคนที่ชั่ว ดูที่ตัวอย่าไปดูรถเบนซ์”

(พูดเหลวถูกเหลว)

๑.๓ ทัศนะว่าชีวิตไม่เที่ยงแท้แน่นอน มีเกิดมีดับ มีขึ้นมีลง มีสุขมีทุกข์ ดังที่ปรากฏในเพลงขึ้น ๆ ลง ๆ ว่า

“วันนี้ขึ้นในคลอง พรุ่งนี้รับรองน้ำคลองก็ถึง เหมือนกับชีวิตของคน มีรวยมีจน ไม่เที่ยงไม่ตรง คนจนกลับรวย คนรวยกลับจน ชีวิตของคนมีขึ้นมีลง

มีดังแล้วย่อมมีดับ เชื่อมมถิดครับมันไม่อินยง ถึงใครจะดังกับฟ้า ดังแล้วก็อย่าอวดตัวเล่นองศ์ จงดูตะเกียงไว้เป็นสำคัญ พอหมดน้ำมันก็ปลันดับลง

รวยแล้วย่ำถึมตน ชีวิตของคนมันไม่มั่นคง เมื่อดังแล้วย่ำถึมดับ เชื่อมมถิดครับอย่าทรง เหมือนว่าวลอยฟ้าน่าชม พอหมดแรงลมว่าวมันก็ถึง

เมื่อวานยังมีรถจี๋ อ้าววันนี้เป็นพระรามเดินดง ผ่อนไม่ทันรถถูกยึดไป เอานเนอะไรบอกแล้วให้ปลง เพลงนี้ฝากเป็นข้อคิด อันว่าชีวิตมันขึ้น ๆ ลง ๆ”

(ขึ้น ๆ ลง ๆ)

หรือที่ปรากฏในเพลงความไม่แน่นอน ว่า

“วันนี้โชคดีร้าย พรุ่งนี้ช่วยหมดตัวล่อนจ้อน ชีวิตมันไม่เที่ยงแท้ ทุกวัน
ผันแปรไม่แน่นอน... ใครจะดั่งแก่ไหนขอเดือนไว้ให้พึงสังวร อย่าได้เพลิดเพลिन
เกินไปเตรียมตัวเตรียมใจไว้ก่อน วันนีดั่งพรุ่งนี้ดับ เชื่อผมเถิดครับ มันไม่แน่นอน”

(ความไม่แน่นอน)

๑.๔. ทศนะว่าเด็กบริสุทธิ์เหมือนผ้าขาว เด็กจะเป็นอย่างไร จะดีเลวอย่างไร
อยู่ที่พ่อแม่ผู้ใหญ่จะอบรมปรุงแต่ง หากพ่อแม่ผู้ใหญ่อบรมดี เด็กก็จะเป็นคนดี แต่หาก
พ่อแม่ผู้ใหญ่อบรมไม่ดี เด็กก็จะเป็นคนเลว พ่อแม่ผู้ใหญ่ที่ดีและการอบรมที่ดีจึงมี
อิทธิพลอย่างยิ่งต่อเด็ก ดังที่ปรากฏในเพลงผ้าขาวสีด้าว่า

“ได้โปรดเถิด โปรดช่วยกันคิด ใครถูกใครผิด โปรดคิดให้ดี ๆ เด็ก ๆ เปรียบ
เหมือนผ้าขาว พ่อแม่เน้นเน้นเปรียบเหมือนคนทาสี ทาสีแดงสีมันก็แดง ทาสีดำมันก็ดำ
นะซี ถ้าผิดหลัก ไม่รู้จักทาสี (ซ้า) ผ้าขาวผืนนี้มันก็เป็นสีด้า”

(ผ้าขาวสีด้า)

๑.๕. ทศนะว่าทุกคนจะต้องตาย ทรัพย์สมบัติใด ๆ ก็เอาไปไม่ได้ ทุกคนจึงไม่
ควรจะโลภในทรัพย์สมบัติ แต่ทุกวันทุกคนควรจะได้ทำความดี สร้างความดี ดังที่
ปรากฏในเพลงพอดี ๆ ว่า

“ตายแล้วเอาไปไม่ได้ (ซ้า) จะรีดจะไถก็เอาให้พอดี โลกนี้แล้วลามักหาย
พระท่านกล่าวไว้ไม่ดี ไม่ดี จะโลก ไปถึงไหนกัน อยู่ไปวัน ๆ ควรสร้างความดี”

(พอดี ๆ)

๑.๖. ทัศนะว่าทุกคนไม่ว่าจะเป็นอะไร จะอยู่ในฐานะใดจะมั่งมีหรือยากจนอย่างไร ฯลฯ แต่ทุกคนก็เป็นคนธรรมดาที่เท่าเทียมกัน ดังที่ปรากฏในเพลง*ค่าเท่ากัน* ว่า

“จะเป็นอะไร จะใหญ่แค่ไหน แค่หลงกัน ไปยามใส่หัวโขน ยาก เศรษฐี มั่งมี หรือจน มันก็แค่นั้น คนธรรมดา”

(ค่าเท่ากัน)

๑.๗. ทัศนะว่าพึงรีบทำสิ่งต่าง ๆ อย่าประมาทปล่อยให้ผ่านพ้นไปโดยที่ตนไม่ได้ทำอะไร ดังที่ปรากฏในเพลง*รักกันดีหว่าลุย*และ*ทำบุญกันเถิด*ว่า

“มารักกันดีหว่ารา อยู่เปล่า ๆ ทำไร สายน้ำไม่ค่อยทำ วันเวลาไม่ค่อยใคร”

(รักกันดีหว่าลุย)

“ถ้าอยากทำบุญ ก็อย่าคิดทำตอนแก่ เชื่อผมเถิดแม่ เชื่อผมเถิดพ่อ เวลาวารีมันไม่เคยรีรอ รีบทำเถิดหนอ แม่พ่อยังมีแรง”

(ทำบุญกันเถิด)

๑.๘. ทัศนะว่า หากจะรู้จักสิ่งใดอย่างลึกซึ้งถึงแก่นเราต้องทำในสิ่งนั้น ดังที่ปรากฏในเพลง*ถึงคำก็หล่อ*ว่า

“สมมุติน้องจะซื้อผ้า ต้องดูด้วยตา แล้วต้องเอามือ ไปคลำ กล่าวคือ จะรู้ว่าผ้าเนื้อดี ถึงว่าสีจะดำ สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น แต่สิบตาเห็นก็ยังไม่เท่ามือคลำ”

(ถึงคำก็หล่อ)

๑.๙. ทศนะว่า เพราะมนุษย์ไม่จัดเกล้ากิเลสค้นหาให้เบาบางลง จิตใจมีคัมภีร์ จึงกล้าประกอบกรรมชั่วต่าง ๆ ซึ่งต้องเดือดร้อนกันถ้วนหน้า ดังที่ปรากฏในเพลงทวงสองแพร่งว่า

“กิเลสกำลังมาแรง ค้อนหมาแขงเข้าไปถนัด ใจคนก็เลยมีคัมภีร์สร้างกรรมทำ
ชั่วกันสารพัด เดือดร้อนไปทุกหย่อมหญ้า ไอ้อนิจนาเพราะไม่ยอมเข้าวัด”

(ทวงสองแพร่ง)

๑.๑๐. ทศนะว่า ทรายใดที่มนุษย์ยังมีกิเลสค้นหาไม่หมดกิเลสค้นหามนุษย์ยังไม่พบธรรม ดังที่ปรากฏในเพลงยิ่งรวยยิ่งทุกข์ว่า

“อยากได้ออยากดี ไม่มีสิ้นสุด ไม่มีวันหยุดวุ่นวายสับสน กิเลสค้นหายิ่งพาให้
ใจมืดมน ไม่มีวันพ้นบ่วงกรรมพบธรรมแท้จริง”

(ยิ่งรวยยิ่งทุกข์)

๑.๑๑. ทศนะว่า อย่าหวนละห้อยเป็นทุกข์รำพึงถึงอดีตที่ผ่านไปไม่มีวันหวนกลับ อนาคตที่ยังมาไม่ถึง แต่ควรคำนึงถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นสิ่งที่จริงและสำคัญอย่างยิ่ง ดังที่ปรากฏในเพลงเรื่องมันผ่านไปแล้วว่า

“อดีตผ่านไปอนาคตมาไม่ถึง อย่าไปครุ่นครวญทวนเสียเวลาเปล่า ปัจจุบันวันนี้
ควรที่คิดถึงตัวเรา จะเก็บเอาถ่านไฟเก่ามาเผาตัวเราให้ร้อนทำไม”

(เรื่องมันผ่านไปแล้ว)

๑.๑๒. ทศนะว่า ความสุขที่แท้จริงไม่ใช่ความร่ำรวย ความโลภอยากได้ตามใจปรารถนา แต่อยู่ที่ความรู้จักพอ ดังที่ปรากฏในเพลงยิ่งรวยยิ่งทุกข์ว่า

“ยิ่งรวยขึ้นมาแล้วยิ่งตาล่อ อยากได้ไม่พอทุกซั่มหนอทุกซั่มยิ่ง ความโลภถูกความ
เสียดล้มล้มความเป็นจริง เกิดมาทั้งชายและหญิง สุขจริงอยู่ที่ความพอ”

(ยิ่งรวยยิ่งทุกซั่ม)

๑.๑๓. ทัศนะว่า มนุษย์ย่อมประสบโลกธรรม มีได้มีเสีย เมื่อได้ลาภก็ย่อม
เสื่อมลาภ ได้ยศก็ย่อมเสื่อมยศ เมื่อเกิดก็ย่อมมีตาย ดังที่ปรากฏในเพลงอยู่บาย ๆ ว่า

“พวกอยากเป็นใหญ่เป็นโต ปลอ่ยให้มันโง่กันให้สบาย ได้ลาภก็ย่อมเสื่อมลาภ
ได้ยศก็ย่อมเสื่อมยศ ตัวอย่างปรากฏเห็นมามากมาย พวกนี้มันไม่รู้ดี มันคงจะนึกว่า
มันไม่ตาย”

(อยู่บาย ๆ)

๑.๑๔. ทัศนะว่ามนุษย์ควรจะทำดี เพื่อได้ความดีอันสอดคล้องกับหลักกรรม
ที่ว่าทำดีย่อมได้ดี ไม่ควรจะทำดี เพื่อจะได้ชื่อเสียงเกียรติยศ ดังที่ปรากฏในเพลงทำดี
ผีเห็นว่า

“ทำดีไม่ได้หวังความดัง ถึงไม่ดังก็ช่างมันซี พระท่านกล่าวเอาไว้ ทำดีย่อม
ได้ดี”

(ทำดีผีเห็น)

๑.๑๕. ทัศนะว่า คนดีคือคนที่รู้จักตน ไม่หลงลืมตน ไม่แบ่งชั้นวรรณะคน
ไม่โลก จิตใจสูง มีคุณธรรม ดังที่ปรากฏในเพลงผู้ดีต้องมีคุณธรรมว่า

“ผู้ดีจริงเขาไม่หึงลืมตน ไม่เลือกแบ่งชั้นแบ่งชน ด้วยความจนหรือมี ขอ
โทษที่ผู้ดีทั้งหลาย ถ้ายังโลกมากอยากได้ ก็ยังไม่ใช่ผู้ดี

ผู้ดีมันต้องมีคุณธรรม จิตใจสูงล้ำข้อย้ำอีกที ถึงเรียนสูงแต่ถ้าใจยังต่ำ
คุณธรรมไม่มี จิตใจสูงถึงความรู้อำ มีคุณธรรมก็นับว่าเป็นผู้ดี”

(ผู้ดีต้องมีคุณธรรม)

๑.๑๖. ทักษะว่าควรจะงดสุราอันเป็นที่ตั้งของความประมาทดีกว่าไปพยายาม
รดน้ำมนต์ เพราะการงดสุราช่วยแก้ปัญหาได้จริง ศักดิ์สิทธิ์จริง ดังที่ปรากฏในเพลง
ลดน้ำเมาว่า

“รดน้ำมนต์ก็ช่วยไม่ได้ ผีสुरาร้ายสิงในใจคน จะหายไปได้อย่างไร ในเมื่อหัวใจ
มันยังมีคมน ลดน้ำเมาดีกว่ารดน้ำมนต์ ลองดูสักหน ถ้ำลึกได้ก็ดี

รดน้ำมนต์ก็ไม่บรรเทา ถ้ายังดื่มน้ำมาไม่ลดเล็กร ผีสुरามันแรงเสียงจน เสียผู้
เสียคนมากมายมี รดน้ำมนต์แต่ไม่ลดเล็กร วัดไหนว่าดีก็ไม่มีทาง

รดน้ำมนต์แต่ไม่ลดน้ำเมา ยังดื่มเอา ๆ ยังเมาไม่สร้าง รดน้ำมนต์คงไม่บรรเทา
ถ้าไม่ลดน้ำเอาจนลงเสียบ้าง ลดน้ำเมาให้มันเบาบาง พอจะมีทางไม่ต้องไปรดน้ำมนต์

รดน้ำมนต์ก็ช่วยไม่ได้ ผีสुरาร้ายสิงในใจคน แล้วแต่ใครจะเลือกเอา จะลด
น้ำเมาหรือจะรดน้ำมนต์ ลองคิดให้ดีสักหน จะรดน้ำมนต์หรือจะลดน้ำเมา”

(ลดน้ำเมา)

๑.๑๗. ทักษะว่า เปรดไม่ใช่คนที่ตายไปแล้ว แต่เปรดคือคนที่ เป็น ๆ ที่เป็น
คนเลว ทูจริตโกงกิน ดังที่ปรากฏในเพลงเปรดว่า

“ไม่ต้องตามไปดู ท่านอาจารย์กู่พาไปดูเปรด ไม่ต้องไปถึงคำชะโนด เพียง
ท่านโปรดรู้จักสังเกต พวกเปรดมันอยู่ใกล้ ๆ มีอยู่มากมายตั้งหลายประเภท ไม่ต้อง
ตามไปดู ท่านอาจารย์กู่พาไปดูเปรด เปรดใกล้ ๆ ก็มี อย่างเมื่อวานนี้มันมีสาเหตุ เมีย
อยู่ในครัวเห็นหัวมามาเสียงเมียมันด่าไอ้เปรด ๆ... พวกที่โกงบ้านโกงวัด พวกนี้เขา

จัดว่าอีกประเภท พวกที่โกงบ้าน โกงเมือง นั้นตัวมันเจี๊วงขอให้สังเกต พวกที่ชอบ
กอร์รี่ปั้น ไอ้พวกนี้มันอกิมหาเปรต”

(เปรต)

๑.๑๘. ทัศนะว่า การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งธรรมดา เป็นกลางไม่ดีไม่ชั่ว คนจะ
เป็นอย่างไรมันไปตามกรรม (การกระทำ) คนทำดียอมได้ดี คนทำชั่วยอมได้ชั่ว ดังที่
ปรากฏในเพลงขอให้รวยความดีว่า

“ปีเก่าเปลี่ยนไป ปีใหม่เปลี่ยนมา มันเป็นเรื่องธรรมดาไม่ชั่วไม่ดี คนเราจะ
จนจะรวย จะสงจะชวยก็อย่าไปโทษปี จะบุญจะกรรม เพราะการกระทำของตัว ทำ
ชั่วได้ชั่ว ทำดีได้ดี”

(ขอให้รวยความดี)

๑.๑๙. ทัศนะว่า ชีวิตและสรรพสิ่งไร้ตัวตน เมื่ออุบัติมาแล้วก็ต้องตายไป
ทั้งสิ้น ดังที่ปรากฏในเพลงอนัตตาว่า

“เมื่อถึงวันตาย ไม่ใช่พาไทร จะหลงไปโยกกับของไร้ค่า ทุกสิ่งวิบัติล้วน
อนัตตา เมื่อถึงเวลาก็ถึงดับสูญ”

(อนัตตา)

๑.๒๐. ทัศนะว่า มนุษย์ปุถุชนยอมดีบ้างชั่วบ้าง คนชั่วที่รู้ว่าชั่ว อยากจะ
เป็นคนดีควรให้อภัย คนที่น่ากลัวคือคนดีที่คิดชั่ว ดังที่ปรากฏในเพลงหางเต่าหางเลน
ว่า

“คนเรามันไม่ดีทั้งเพ ชั่วมันดีมันปนกันไป คนชั่วรู้ว่าผิด ถ้าคิดกลับตัว
ควรให้อภัย แต่คนดีกลับคิดทำชั่ว (ชั่ว) นั้นแหละน่ากลัวกว่าเป็นไหน ๆ”

(หางเต่าหางเลน)

๑.๒๑. ทักษะว่า เมื่อเราทำความดี แต่ยังมีคนตำหนิก็ไม่ควรท้อถอยเลิกทำความดี แต่ควรมุ่งมั่นทำความดีต่อไป ดังที่ปรากฏในเพลงทำดีผีเห็นว่า

“ถ้าเราทำแต่ความดี แล้วก็ยังมีคนคอยทับถม อย่าไปคิดท้อถอย ปล່อยให้เขาเหยียบให้จม เมื่อถึงคราวจะล้ม ก็ให้มันจมอยู่ในความดี”

(ทำดีผีเห็น)

๑.๒๒. ทักษะว่า แม้ทุกคนจะมีฐานะสูงต่ำไม่เท่าเทียมกัน ต่างชั้นวรรณะกัน แต่ทุกคนต้องตายเท่าเทียมกัน ดังที่ปรากฏในบทเพลงชีวิตคนทำเมรุว่า

“ยอดเมรุสูงสั้นทุกคนมองเห็น แต่คนทำเมรุนั้นช่างต่ำชั้น ถึงใครจะมองว่าตำนั่น ไม่สำคัญ สูงเท่าเทียมกันเมื่อวันเข้าเมรุ”

(ชีวิตคนทำเมรุ)

๑.๒๓. ทักษะว่า สิ่งที่ถูกต้องอาจจะไม่ถูกใจคนพาล บางคนความรู้กับจิตใจสวนทางกันอย่างสิ้นเชิง ความรู้สูงต่ำ แต่จิตใจกลับต่ำทราม ดังที่ปรากฏในเพลงชีวิตครูไถ ว่า

“ถูกต้องยังไฉ เมื่อไม่ถูกใจมันว่าไม่ดี สำนักของคนเรานี้ ค่อย ๆ กลับดอยลงต่ำ ยิ่งเห็นแก่ตัวมามัวขาดศีลธรรม ความรู้อยิ่งสูงหัวใจยิ่งต่ำ ระบายอัปรีช”

(ชีวิตครูไถ)

๑.๒๔. ทักษะว่า แม้กำแพงจะเป็นอุปสรรคยากที่จะข้าม แต่ความยากจนเป็นอุปสรรคที่ยากที่จะข้ามยิ่งกว่า ดังที่ปรากฏในบทเพลงกำแพงเงินกำแพงใจว่า

“กำแพงเมืองจีนสูงจึงคิดว่า กำแพงเงินตราสูงกว่ากำแพงเมืองจีน คนจนอย่าที่
ไม่มีแรงปีน เพราะมันสูงกว่ากำแพงเมืองจีน ที่ไม่อาจปีนเพราะที่มันจน”

(กำแพงเงินกำแพงใจ)

๑.๒๕. ทัศนะว่า ถ้าจิตใจของคนสะอาด มีระเบียบวินัย ทุกสิ่งทุกอย่างก็จะ
สะอาด มีระเบียบวินัย ทุกคนจึงต้องช่วยกันกวาดใจ คือมีระเบียบวินัย ดังที่ปรากฏใน
เพลงคนกวาดถนนว่า

“เรามันหน้าที่กวาด ก็ต้องกวาดกันต่อไป กวาดทำอะไรไม่หาย ถ้าไม่กวาด
ใจคน ใจคนถ้ามันสะอาด คงไม่ต้องกวาดถนน ขยะที่มันเห็นผ่านเป็นเพราะสันดาน
ของคน”

(คนกวาดถนน)

๑.๒๖ ทัศนะว่าเงินมีอำนาจมากสามารถซื้อหญิงสาวได้ดังที่ปรากฏในเพลง
กอดคนจนไม่อุ่นว่า

“เท่าเอ็นหัว จับอีหนูนอนเปล ไร่ละเห้ไร่ระทึก เอรอดเก่งแทนเปล จับอีหนูมา
เห้ประเดี๋ยวกก็หลับไม่รู้สึ้ก เอาใบสีม่วงมาล่อ (ซ้ำ) แม้แต่สาวเอ๊ะ ๆ เห็นแล้วยังก็ัก”

(กอดคนจนไม่อุ่น)

๑.๒๗ ทัศนะว่าการทำเกษตรกรรมทำนา ทำน้ำตาลโตนด แม้จะไม่ร่ำรวย
มากแต่ก็พอมีพอกินไม่เคยอดตายเลย ดังที่ปรากฏในเพลงเจ้าแ่ก่ตยกยาว่า

“เขาอยู่กันมาหลายชั่ว โคนร ทำนขึ้นโหนดกันตามประสา ไม่เคียดไม่ร้อน
นอนกะหลับตา ขึ้นโหนดทำนา ไม่เคยอดตาย”

(เจ้าแ่ก่ตยกยา)

๑.๒๘ ทศนะว่าสังคมไทยมีความเลื่อมล้ำทางสังคม คนที่มีอำนาจมีฐานะดี กระทบจิตใจอาจไม่ถูกลงโทษ แต่หากชาวบ้านกระทบจิตใจก็ต้องถูกลงโทษทันที ดังที่ปรากฏในเพลงกฎหมายเมืองไทยว่า

“กฎหมาย ๆ เมืองไทย ถึงจะพูดไปมันก็แค่นั้น เกิดมาเป็นประชาชน ก็ต้อง
อดทนสู้ยอมรับมัน ยิ่งไง ๆ ก็อย่าไปทำผิด กฎหมายศักดิ์สิทธิ์กับชาวบ้านเท่านั้น”

(กฎหมายเมืองไทย)

๑.๒๙ ทศนะว่าคนจะเป็นคน ได้ต้องได้รับการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ ต้อง
รู้จักชั่วดีมีจิตใจสูง ดังที่ปรากฏในเพลงคำว่าคนว่า

“คำว่าคนต้องคนบ่อย ๆ คนนิดคนหน้อยไม่ค่อยได้ผล ต้องคนให้หนักรู้จักชั่ว
ดี คนที่สองที่ก็ไม่ถึงคน อยากเป็นคนต้องคนให้ทั่ว ถ้าใจมันชั่วก็แก้ตัวเป็นคน”

(คำว่าคน)

๑.๓๐ ทศนะว่าเมื่อมีความทุกข์ใจต้องไปหาพระเพื่อพบธรรมฟังธรรม เมื่อมี
ความทุกข์ซึ่งเกิดจากเหตุต้องแก้ที่เหตุ ดังที่ปรากฏในเพลงเหล้าร้อนธรรมะเย็นว่า

“กลุ่มใจต้องเข้าไปหาพระ ฟังธรรมะแหละดีเหลือเกิน ความทุกข์ต้องแก้
ที่เหตุ ฟังพระเทศน์ให้ใจเพลิน ๆ”

(เหล้าร้อนธรรมะเย็น)

๑.๓๑ ทศนะว่าทุกคนเมื่อเกิดมาจะเป็นคนดีทำดี จะยากจนร่ำรวย ก็ตามย่อม
ถูกติฉินนินทาทั้งสิ้น ดังที่ปรากฏในเพลงนานาจิตตังว่า

“ทำดีก็มีคนด่า ทำดีเกินหน้าก็ว่าเกินคน ไม่อิจฉาแต่ไม่อยากจะให้ดี ไอ้คน
แบบนี้ก็มีมากสิน อ้นคำติฉินนินทา (ซ้ำ) คนเรากิดม่าย่อมหนีไม่พ้น

ยามจนก็มีคนเกลียด ชิงชังรังเกียจทรมานเหยียดว่าจน ยามรวยซิกกลับมาอิจฉา
นำเวทนามกิดมาเป็นคน อ้นคำติฉินนินทา (ซ้ำ) คนเรากิดม่าย่อมหนีไม่พ้น

คนเรากิดม่าย่อมมี ความชั่วความดีย่อมมีปะปน ที่รักก็ชมที่ชังก็ด่า อย่าไป
ถือสาถือมาเป็นคน อ้นคำติฉินนินทา (ซ้ำ) คนเรากิดม่าย่อมหนีไม่พ้น”

(นานาจิตตัง)

๑.๑๒ ทัศนะว่ามนุษย์ไม่เห็นคุณค่าของสิ่งที่อยู่ใกล้จนกว่าสิ่งนั้นจะหายไปแต่
พอนึกได้สิ่งนั้นก็หายไปไม่สามารถจะเรียกกลับได้จึงได้แต่เสียดาย ดังที่ปรากฏใน
เพลงไม่เห็น โลงศพ ไม่หลังน้ำตาว่า

“ไม่เห็น โลงศพ ไม่หลังน้ำตา (ซ้ำ) หัวมีอะไรกันนัก เห็นบอกว่ารักกันนัก
กันหนา ทะเลาะกันถึงขั้นรุนแรง ต่างผลัดกันแข่ง ให้ตายโหงตายท่า พอหัวตายเมีย
ร้องไห้จนสลบ ไม่เห็น โลงศพแล้ว ไม่หลังน้ำตา

ลูกกับแม่ก็แยะเหมือนกัน ทั้งที่เกิดหัวมันลูกยังดันมาด่า ขึ้นเสียงเถียงคำไม่ตก
ปาก ที่แม่ลำบากลูกไม่กิดเลยหนา พอแม่ตายลูกร้องไห้จนสลบ ไม่เห็น โลงศพแล้ว ไม่
หลังน้ำตา”

(ไม่เห็น โลงศพ ไม่หลังน้ำตา)

๑.๑๓ ทัศนะว่าการได้ทำบุญ (ทำความดี) เป็นความสุข ก่อให้เกิดความอุ่นใจ
หมดกังวล นอนตายตาหลับ ดังที่ปรากฏในเพลงปลงเสียดอแม่ประคองว่า

“ปลงเสียดอแม่ประคอง เรื่องเงินเรื่องทองหาได้จ่ายไป เก็บไว้พาให้รำคาญ
ทำบุญทำทานบิณฑบาตหัวใจ ทำบุญเอาไว้เถิดครับ (ซ้ำ) ตายแล้วนอนหลับไม่ต้องห่วง
อะไร”

(ปลงเสียดอแม่ประคอง)

๑.๓๔ ทักษะว่าคนที่จะเป็นผู้นำเป็นผู้บริหารควรทำตัวให้นำเลื่อมใส ต้องเป็นคนที่ซื่อสัตย์สุจริตจึงจะพาชาติพ้นภัย ดังที่ปรากฏในเพลงแม่ปู่กับลูกปู่ว่า

“คนเราจะเป็ผู้นำ ก็ต้องทำตัวนำเลื่อมใส ปากถือศีลแต่่มือถือสาก พอฮ้าปากก็เห็นลิ้นไก่ ผู้นำใจซื่อต้องมีมือสะอาดจึงจะนำชาติพ้นไป”

(แม่ปู่กับลูกปู่)

๑.๓๕ ทักษะว่าความรักของแม่ที่มีต่อลูกเป็นความรักที่ยิ่งใหญ่ มั่นคง เป็นอมตะ ดังที่ปรากฏในเพลงความรักของแม่ว่า

“ดีชั่วก็ลูกผิดถูกก็เลือด แม่เขียดไม่ขาด สายโยสายสาวทไม่อาจตัดรอน แต่เล็กจนป็นหนุ่มสาว แม่เฝ้าอาทรใจแม่อาวรณ์ลูกยิ่งชีวา

ดีชั่วก็ลูกผิดถูกก็รัก แม่หักไม่ลง รักแม่มั่นคงแน่นหนักนัหนา หารักใด ๆ ในโลกนี้ ยากที่จะหา เสมือนมารดารักลูกไม่มี

ลูกดีแม่พลอยชื่นจิต ลูกผิดแม่ให้อภัย สูงค่าหาไหนน้ำใจแม่นี้ ถึงลูกเป็นโจรผู้ร้าย หรือเป็นนายกรัฐมนตรื ความรักแม่มีไม่เคยว่างวัน

ดีชั่วก็ลูกผิดถูกก็ยัง นับว่าเป็นลูก หัวใจพันผูกลูกคงจะเห็น ความรักแม่สูงเลิศฟ้า รักแม่ล้ำค่าสูงค่น ความรักแม่เป็นอมตะเอย”

(ความรักของแม่)

๑.๓๖ ทักษะว่าคนธรรมดาสามัญถ้าเป็นคนดีก็เป็นคนที่มีค่า ดังที่ปรากฏในเพลงกากหมูว่า

“หมูเนื้อแดงมันแพงนำกั่ว เงินบาทลอยตัว เศรษฐกิจวอน ซี้โครงไก่ กระดุกติดคอ กากหมูเถิดหนอ พี่น้องประชาชน โกรจะฮั่วกว่าเราวอกกากหมู (ซ้า) ขอบอกให้รู้ว่าไม่ใช่กากคน”

(กากหมู)

๑.๑๓) ทัศนะว่าผู้หญิงที่ดีต้องมีเรือนสามน้ำสี่ คือมีคุณสมบัติ ๓ ประการ คือ ๑ เรือน ๓ ได้แก่ ๑) ดูแลปิดกวาดบ้านเรือนที่อยู่อาศัยให้สะอาด ๒) ดูแลร่างกายให้สะอาดสวยงาม ๓) ระมัดระวังควบคุมใจให้ดี ๒ น้ำ ๔ ได้แก่ ๑) ดูแลเอาใจใส่น้ำดื่ม น้ำกินให้สะอาด ๒) ดูแลเอาใจใส่น้ำใช้น้ำอาบให้สะอาด ๓) รู้จักพูดใช้คำพูดที่ไพเราะ อ่อนหวาน ๔) มีฝีมือในการทำอาหาร รู้จักทำอาหาร ดังที่ปรากฏในเพลงตำราหาเมียว่า

“ผู้หญิงที่ดีต้องมีเรือนสาม ผู้หญิงที่งามต้องมีน้ำสี่ เรือนอยู่ปิดกวาดสะอาดดี เรือนกายต้องมีท่าทีงดงาม ทนเป้งทารุงไม่ดูคไม่ฉลาด จะดินจะนาจะไม่หยาบหยาม เรือนใจของน้องต้องงดงาม มีคุณธรรมประจำใจ

น้ำกินน้ำใช้น้ำใจสะอาด น้ำคำขุนนางก็สดใส ฟังแล้วบายหูฟังดูบายใจ ไม่พูดเหลวไหลน้ำคำจันรรจ์ น้ำมือของน้องก็ต้องมีศิลป์ ทำกับข้าวกินก็ต้องขยัน ไม่ใช่ ผ่ากพุงกับแกงดุงทุกวัน น้ำมือพรรณนั้น ไม่ได้ความ”

(ตำราหาเมีย)

๑.๑๔) ทัศนะว่าความโง่ (อวิชา ความไม่รู้ ความหลงมกมาย) เป็นที่มาของความหายนะ ดังที่ปรากฏในเพลงเลขเด็ดอาจารย์โถว่า

“ไม่ใช่จะโม่อาจารย์โถช่วยได้ ช่วยให้ฉิบหายไม่ใช่จะโม่ งวดที่แล้วเข้ามือ กินเกลี้ยง หลายคนลองเสี่ยงเชื่ออาจารย์โถ บางคนก็ยอมขายนา มันสมน้ำหน้าเพราะอยากโง่

ให้มันจนให้ตาย ถ้ายังมกมายค้นไทรค้นโพ รับรองว่าต้องฉิบหาย ถ้ายังมกมายเชื่ออาจารย์โถ เล่นเบอร์เล่นหวยรวยสักก็ราย มีแต่ฉิบหายถ้ายังไม่เลิกโง่”

(เลขเด็ดอาจารย์โถ)

๑.๑๕) ทัศนะว่าคนเลือกเกิดไม่ได้คนจึงไม่เท่าเทียมกัน แต่คนก็สามารถเลือกทำได้เท่าเทียมกัน ดังที่ปรากฏในเพลงเลือกทำดีได้ว่า

“คนเรานึกเกิดไม่ได้ เลือกทำดีได้เชื่อผมสักคำ ถึงไม่สวยไม่รวยไม่หล่อ
ทำดีเถิดหนอประเสริฐเลิศล้ำ อันความดีที่น้องจงจำ เราสามารถทำได้เท่าเทียมกัน”

(เลือกทำดีได้)

๑.๔๐ ทศนะว่าครอบครัวใดถ้าลูกคิดยา พ่อคิดเหล่าครอบครัวนั้นต้องแตก
สลาย ดังที่ปรากฏในเพลงพ่อคิดเหล่าลูกคิดยาว่า

“ลูกคิดยาหัวมาคิดเหล่า ตั้งแต่เข้าหัวมาจนถ้ำ ลูกคิดยาการงานไม่ทำ แล้วมี
หน้าที่ยวกลับเที่ยวบาร

พ่อคิดเหล่ามามายทุกวัน ส่วนลูกนั้นมั่วสุมเสพยา ครอบครัวเหมือนโดน
ฟ้าผ่า ไอ้อนิจจาปัญหาครอบครัว

พูดอะไรไม่ถูก มันแย่งทั้งลูกมันแย่งทั้งหัว เกิดมลพิษชีวิตครอบครัว ทั้งลูกทั้ง
หัวทั้งชั่วทั้งเลว

สิ่งเสพติดใครคิด ไปมั่ว ชีวิตครอบครัวก็ต้องแตกเหลว สังคมตราหน้าว่า
เป็นคนเลว ชีวิตแตกเหลวครอบครัวล่มจม”

(พ่อคิดเหล่าลูกคิดยา)

๑.๔๑ ทศนะว่าคุณค่าของคนคือ การทำงานดี มีผลงานปรากฏไม่ใช่การ
ประจบ ดังที่ปรากฏในเพลงค่าของคนอยู่ที่คนของใครว่า

“ค่าของคนอยู่ที่คนของใคร อย่าเข้าใจว่าอยู่ที่ผลงาน สมัยนี้ไม่รู้จักสอพลอ
ต้องต้นแน่อนชีวิตราชการ เอาใจเจ้านายดี ๆ (ซ้ำ) เชื่อผมเถิดที่ไม่ต้องมีผลงาน

ฯลฯ

ค่าของคนอยู่ที่ผลของงาน นั้นมันโบราณไปแล้วรับท่าน สมัยนี้อยู่ที่คนของ
ใคร ถึงจะก้าวไกลหน้าที่การงาน ไม่รู้ก็ร้ายหลายคนเก่ง ๆ (ซ้ำ) ก็ยังโดนดึงไปช่วย
ราชการ”

(ค่าของคนอยู่ที่คนของใคร)

๑.๔๒ ทักษะว่าผู้หญิงไม่ควรเล่นไพ่ เพราะคนที่เล่นไพ่อายุสูงเสียทรัพย์มี
สิ่งของก็ต้องขาย ในที่สุดต้องขายตัว ต้องตกอับต้องถูกสังคมประณาม ดังปรากฏใน
เพลงเล็ก ได้ก็คือว่า

“ผู้หญิงเล่นไพ่ สุดท้ายก็ต้องเล่นชู้ ไม่เชื่อคอยดู เมื่อ ไม่มีเงินเล่นไพ่ เมื่อ ไม่มี
เงินทองของรับรองว่าขาย อะไรขายได้เธอขายหมดตัว

ผู้หญิงเล่นไพ่ สุดท้ายก็ต้องสำส่อน ขายตัวในบ่อนเมื่อ ไม่มีเงินนั่งจั่ว บังนา
ผีน้อย ชื่นเดียวสมบัติคิดตัว ถัดนอกใจผัว สุดท้ายแอบขายผีนาง

ถ้ายังรักหัวทูนหัวของพี่ เลิกได้ก็ขอให้เชื่อที่เถิดหนา ก่อนที่จะสาย ฝิไฟ
เข้าสิงแก้วตา ขอให้กลับมานเป็นเมียเป็นแม่ที่ดี

ผู้หญิงเล่นไพ่ สุดท้ายก็ต้องตกอับ หนีหายย่อยยับ จะกลับตัวยากเต็มที
สังคมประณาม เทียบดหามาว่าหญิงกาลิ ยิ่งกว่ากาลิ เพราะมีมากชู้หลายชาย”

(เล็ก ได้ก็คือ)

๑.๔๓ ทักษะว่าไม่ควรคบกับคนที่ใจสั้นที่เห็นแต่ประโยชน์ตน เพราะหากไป
คบจะวิบัติ ดังที่ปรากฏในเพลงสั้นตัดยาวต่อว่า

“คนใจสั้นโบราณท่านกล่าว ต่อก็ไม่ยาวตัดได้ควรตัด คนใจยาวยิ่งต่อยิ่งยาว
โบราณท่านกล่าวยาว ไม่ต้องวัด คนใจสั้นตัดได้ควรตัด ยิ่งต่อยิ่งวัด มันก็ไม่ยาว

๗๗

ถ้าสั้นตัดถ้ายาวให้ต่อ จำไว้เถิดหนอโบราณท่านกล่าว ชื่นใจใหญ่กับพวกใจ
สั้น เข้าทางมันกินได้กินเอา ไม่ยอมจ่ายมันได้แต่มา ชื่นคนเอาไว้แล้วหนีหายทัน”

(สั้นตัดยาวต่อ)

๑.๔๔ ทักษะว่าสังคมไทยต้องประสบกับปัญหาเพราะสังคมไทยมีคนเก่งมาก
มายแต่ไม่เป็นคนดี สังคมไทยไม่ขาดคนเก่งแต่ขาดคนดี ดังที่ปรากฏในเพลงดีกับเก่ง
ว่า

“ดีไม่เก่งเก่งกลับไม่ดี อยู่อย่างนี้แหละหนอเมืองไทย เมืองไทยกำลังจะจึง
ทั้งดีทั้งเก่งสักคนมีไหม มันอาจจริงหนอเมืองไทย คนเก่งมากมายแต่ไม่ค่อยดี”

(ดีกับเก่ง)

๑.๔๕ ทศนะว่าแล้งน้ำฝนยังไม่หนักมากเท่ากับแล้งน้ำใจ ดังที่ปรากฏใน
เพลงหัวใจแห้งแล้งว่า

“ทุ่งนาหน้าแล้ง ถึงมันจะแตกกระแหง พอผ่านหน้าแล้งก็เริ่มมีฝน หัวใจแห้ง
แล้งขิมนกลับแห้งเหลือทน มันแห้งยิ่งกว่าทุ่งนาขาดฝน ใจคนที่ขาดน้ำใจ”

(หัวใจแห้งแล้ง)

๑.๔๖ ทศนะว่าคาวกายไม่ร้ายเท่าคาวใจ คนที่กายคาวแต่ใจอาจจะบริสุทธิ์ไม่
คาว ดังที่ปรากฏในเพลงไอ้หนุ่มแพปลาว่า

“เหม็นกลิ่นคาวปลา อามน้ำอามท่าก็หาย คาวก็แต่กาย หัวใจไม่คาวหรร
หญิง”

(ไอ้หนุ่มแพปลา)

๑.๔๗ ทศนะว่าคนไทยควรรู้ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย ชาว
บ้านภาคใต้ควรรู้ตระหนักในคุณค่าของหนังตะลุงมโนราห์ มาช่วยกันดู ไม่ปล่อยให้
ละเลยให้สูญไป ดังที่ปรากฏในเพลงไปแลหนังลุงว่า

“หวานี่เขาเอ็ดคอนเสิร์ตสดริง (จ๋า) ทั้งชายทั้งหญิงเดินกันหรรย เราเป็นคน
ไทยไซ้ไม่คิดมั่ง ไปตามดูคู่ฝรั่งมันหยอย ๆ ของดีปักษ์ใต้หนังลุงมโนราห์ กลับไม่เห็น
คุณค่ากลับให้เสื่อมถอย กลับมาดูกันอีกทีเกิดพี่น้อง (จ๋า) กะอย่าปล่อยให้ของดีหลุด
ลอย”

(ไปแลหนังลุง)

๑.๔๘ ทัศนะว่ามนุษย์ชอบคำสรรเสริญเยินยอ มนุษย์แม้รูปชั่วตัวดำหน้าตา
จี๋ริ้วจี๋เห่ ก็ยังชอบคำสรรเสริญเยินยอ ที่แม้จะตรงข้ามกับความเป็นจริง ดังที่ปรากฏ
ในเพลงคนบ้ายอว่า

“เชื้อเกิด ๆ เชื้อผมเกิดหนอ ทุกคนชอบยอ ไม่ว่าชายหรือหญิง ใ้เรื่องชอบ
กันจริง ๆ ทั้งชายทั้งหญิงชอบยอ ๆ

หน้าตาถึงดูไม่ได้ ก็ยังอยากให้เขาชมว่าหล่อ อยากคบกันให้นาน ๆ ก็อย่าซี
คร้านกับการเินยอ ครูได้อยู่เหมือนกับยักษ์ (จ้ำ) ยิ้มจนเขี้ยวหัก แม่บ้ายทักว่าหล่อ

กินเหล้ากันวันนั้นหอมหนั้น แก่เลี้ยงไม่อันเพื่อนชมว่าหล่อ เพราะรู้กันว่า
หอมหนั้นเรา ถ้าแก่อิงมา แล้วยิ่งบ้ายอ ยิ่งขอมเมียแก้วสวยหอมหนั้น (จ้ำ) เท่าไร
เท่ากันไม่อันเลยหนอ

ผู้หญิงหน้าตาซีเห่ ถึงตาจะชช ถึงฟันจะหลอ อดสำห้คืดหน้าตาแป้ง ทาปาก
แดง ๆ เพื่อให้เขาชอบ ถ้าซินไปว่าหน้าตาเหมือนอูฐ (จ้ำ) แม้ไม่ยอมพูดหน้าบูดหน้างอ

ผู้ชายบางคนหัวล้าน ก็ยังต้องการให้ชมว่าหล่อ หกสิบยังไม่ยอมแก่ ยังไม่
ยอมแพ้หนุ่ม ๆ เลยหนอ ถ้าใครชมว่ายังหนุ่มแข็งแรง (จ้ำ) ยิ้มจนเหงือกแดง นี่แหละ
คนบ้ายอ”

(คนบ้ายอ)

๑.๔๙ ทัศนะว่ามนุษย์ดีใจสุขใจภาคภูมิใจเป็นล้นพ้นเมื่อได้รักคนที่ตนรักและ
รู้ว่าคนนั้นก็รักตน ดังที่ปรากฏในเพลงเหรียญทองคล้องใจว่า

“ได้รักกับน้อง หัวใจมันทองโต หัวใจมันร้องไชโย เหมือนกับซิกโก้ได้ลูกฟรี
คิก ได้รักงามเช่นเหมือนได้ทำเสตกริก ยิ่งเข้าประตูด้วยลูกฟรีคิก ดีใจโคดคีลังกา

ได้รักกับน้อง เหมือนได้เหรียญทองโอลิมปิก หัวใจมันแต่นริก ๆ ๆ เหรียญ
โอลิมปิกไม่จ่ายเลยหนา วิจาร์ณ พลฤทธิ์ต้องเอาชีวิตแลกมา ได้รักกับน้องนั้นเหมือน
กับว่า ได้รับรางวัลเหรียญทอง

ได้รักกับน้องเหมือนได้เหรียญทองมาคล้องใจพี่ จะเก็บรักษาไว้อย่างดี จะไม่ให้มีมลทินมัวหมอง ไม่คิดไม่ฝันจะได้รางวัลเหรียญทอง ขอขอบคุณน้ำใจของน้อง ไม่มองข้ามคนจน ๆ

ได้รักกับน้อง หัวใจมันพองมันโต พี่อยากจะร้องไห้โย ให้ดังไปทั้งตำบล คนจนอย่างพี่ ยังมีคนรักหนึ่งคน ได้รักกับน้อง พี่ดีใจสิ้น เหมือนวีรพล ได้แชมป์ มาครอง”

(เหรียญทองคล้องใจ)

๑.๕๐ ทศนะว่าสังคมใดก็ตามถ้าสมาชิกในสังคมนั้นมีความคิดเห็นที่แตกต่าง กัน ขาดความสามัคคีกัน สังคมนั้นต้องประสบความหายนะ ดังที่ปรากฏในเพลงพังแน่ว่า

(สร้อย) พังแน ๆ ๆ พังแนถ้าขาดความสามัคคี ไม่ว่ากลุ่มใดคณะไหนก็ดี ขาดความสามัคคีพังแน ๆ ๆ

ครอบครัวครอบครัว ทั้งเมียทั้งผัวทั้งลูกแล้วแต่ มีปัญหาต้องหันหน้าคุยกัน ที่สำคัญต้องช่วยกันคิดแก้ เมียไปทางแล้วผัวไปทาง (ซ้ำ) ลูกไปทางพังแน ๆ (สร้อย)

โรงเรียนโรงเรียน ครูก็เพี้ยนการโรงเรียน มีปัญหาไม่หันหน้าคุยกัน ช่างมีช่าง มันไม่ช่วยกันแก้ ครูใหญ่ไปทางครูน้อยไปทาง (ซ้ำ) การโรงเรียนไปทางพังแน ๆ (สร้อย)

วัดเอ๋ยวัดวา อุบาสกอุบาสิกาแล้วแต่ สมภารลูกวัดจัดกัน ไม่คิดหันหน้าหาทางแก้ สมภารว่าอนัตตา (ซ้ำ) ลูกวัดออตตาพังแน ๆ (สร้อย)

รัฐเอ๋ยรัฐบาล จะฝ่ายค้านฝ่ายไหนแล้วแต่ ปัญหาบ้านเมืองเรื่องใหญ่ ต้องร่วมใจคิดหาทางแก้ ต่างฝ่ายต่างคนต่างไป (ซ้ำ) แย่งกันเป็นใหญ่พังแน ๆ (สร้อย)

เมืองเอ๋ยเมืองไทย เหมือนเรือใหญ่บรรทุกเต็มแปด ต้องยกขึ้น โคนทั้งคลื่นทั้งลม จะจมแหล่มีจมแหล่ (ซ้ำ) ถ้าคนไทยไม่ร่วมใจกันพาย (ซ้ำ) มัวแบ่งขวแบ่งซ้ายพังแน ๆ (สร้อย)

(พังแน)

๑.๕๑ ทัศนะว่าชื่อไม่สำคัญเท่ากับการกระทำ ชื่อดีหากทำชั่วก็เป็นคนชั่ว ชื่อชั่วหากทำดีก็เป็นคนดี ดังที่ปรากฏในเพลงตนบ็ยวว่า

“ตนบ็ยวถึงแกชื่อเบ็ยว ครั้งเดียวแกไม่เคยเบ็ยวใคร ชื่อเบ็ยวแต่ใจแสดรง ไม่เคยคล โกงบีด โกงผู้ใด...ชื่อนั้นสำคัญไฉน จะชื่ออะไรขอให้เป็นคนดี ชื่อดีก็ไม่ได้เรื่อง โกงบ้าน โกงเมืองทำเรื่องบัดสี ตนบ็ยวถึงชื่อ ไม่ดี (เจ้า) แกไม่อับริยทำชั่วสักหน”

(ตาเบ็ยว)

๑.๕๒ ทัศนะว่าคนที่เกิดมาจะต่ำต้อยธรรมดาเพียงใดหากได้ทำความดีก็ไม่เสียทีที่ได้เกิดมา ดังที่ปรากฏในเพลงแม่มายใจเพชรว่า

“ไอ้ป้าฉิ่นเกิดมาในชาตินี้ สร้างความดีนับว่าไม่เสียชาติ ชาดชีวิตแต่ความดีนั้นไม่ขาด ขอประกาศให้ปรากฏด้วยบทเพลง”

(แม่มายใจเพชร)

๑.๕๓ ทัศนะว่าจิตใจของคนย่อมแตกต่างกันบางคนชอบคนอ้วน บางคนชอบคนผอม บางคนชอบคนผิวดำ บางคนชอบคนผมยว บางคนชอบคนผมสั้น บางคนชอบแม่ค้า บางคนชอบเด็กสาว บางคนชอบคนแก่ ดังที่ปรากฏในเพลงต่างจิตต่างใจว่า

“คนเรต่างจิตต่างใจ ชอบอะไร ไม่ค่อยเหมือนกัน เอ้อ พุดถึงเรื่องชอบผู้หญิง บางคนชอบจริงคนอ้วนอวบอั้น แต่ที่ชอบคนผอมก็มี (เจ้า) อย่างคุณก้อนคนนี้ บอกว่าได้ทั้งนั้น (อ้วนก็ดี ผอมก็ดีขอให้มึเมียกี้แล้วกัน)

บางคนชอบคนดำฟ้า แต่ที่ไม่ชอบดำก็มีเหมือนกัน เอ้อ บางคนชอบคนขาว ๆ บ้างชอบผมยวบ้างชอบผมสั้น ต่างคนต่างใจ (เจ้า) แต่สำหรับคุณไซ้บอกว่าได้ทั้งนั้น (ดำก็ดีขาวก็ดี ขอให้มึเมียกี้แล้วกัน)

บางคนให้เหตุผลว่า ชอบแม่ค้า เอ้อ บางคนชอบพยาบาล อยากป่วยนาน ๆ
อ้าวเป็นก็ยังมี ที่ชอบครูก็มี ๆ (ซ้ำ) แต่สำหรับตั่งนี้คิดว่าได้ทั้งนั้น (ครูก็ดีพยาบาลก็ดี
ขอให้หมีเมียก็แล้วกัน)

ผมเองบอกอย่างไม้อาย นึกชอบแม่มาตั้งนานครั้น เอ้อ บางคนชอบเด็ก
สาว ๆ ตามเรื่องตามราวของกิลเดสมัน แต่คุณชวากลับชอบสาวแก่ (ซ้ำ) โอ้ยมันบ่แน่ใจ
คนเรานั้น”

(ต่างจิตต่างใจ)

๑.๕๔ ทศนะว่าเจ็บกายมากเพียงใดก็ไม่เท่าเจ็บใจที่ถูกเขาหลอก ดังที่ปรากฏ
ในเพลงลูกจี่หม้อ ไม่ทันดำ

“อันเจ็บใด ไหนเล่นทำใจเจ็บ ถึงตาปุ่ตอกลับเจ็บแล้วหาย ถูกเขาหลอกให้
อายคนเจ็บจนตาย เจ็บไม่หายเจ็บกมลอยู่คนเดียว”

(ลูกจี่หม้อ ไม่ทันดำ)

๑.๕๕ ทศนะว่าความต้องการของมนุษย์ไม่มีสิ้นสุด ดังที่ปรากฏในเพลงอยาก
ได้อยากมีว่า

“ในใจคิดว่ามีสววยที่สุดเมื่อวันแต่งงาน แต่พออยู่กินกันไป อะไรก็เริ่ม
หย่อนยาน ที่สุดของความต้องการ ไม่มีครบถ้วนในหัวใจคน”

(อยากได้อยากมี)

๑.๕๖ ทศนะว่ามนุษย์ปรารถนากามคุณ ผู้ชายเมื่อเห็นแม่มาาก็ปรารถนาอยาก
ได้มาเชยชม เข้าป่าวต้องการให้พิธีการแต่งงานจบลงเร็ว มีค้ำเร็วเพื่อตนจะได้เชยชม
เจ้าสาวตามที่ต้องการ ดังที่ปรากฏในเพลงเห็นแม่มาอยู่แล้วใจอ่อนและเข้าป่าวใจร้อนว่า

“เมื่อได้เห็นแม่ม่ายแล้วหัวใจบวบ อยากระโดดเข้าไปจูบสองแก้มละมุน
เมื่อได้เห็นแม่ม่ายแล้วไม่รู้เป็นไง หัวใจอ่อนไหววุ่นวายว้าวุ่น อยากรจะจูบให้ดังฟอด
อยากรจะกอดประกบ ถ้าไม่โดนเรอตอบ ก็นับว่าบุญ”

(เห็นแม่ม่ายแล้วใจอ่อน)

“เจ้าสาวเจ้าบ่าวมาแล้ว ขอให้พี่น้องแก้วอย่าช้าอยู่นาน ได้รับ ๆ ให้เสร็จพิธี มัน
ร้อนจี๋ใจที่ตาหวาน แม่งามจำที่อยากให้ค่ำไว ๆ (เจ้า) จะได้ทำอะไรตามที่ใจต้องการ”

(เจ้าบ่าวใจร้อน)

๑.๕๗ ทัศนะว่าผู้หญิงไม่ควรจะไว้วางใจผู้ชายเพราะหากไว้วางใจ ตายใจจะ
เป็นอันตรายทันที ดังที่ปรากฏในเพลงหมั่นคิด ไทรไฉ่ว่า

“สาวทองจำเอาไว้ ชื่นชื่อโหมชายนั่นไม่หวังดี ทำน้ำซื่อไปก็เท่านั้น
ทำปากหวาน ไปก็เท่านั้น แต่ในใจหมั่นคิด ไทรไฉ่ (เจ้า) ชื่นไม่ให้หมั่นแล้วมันจะฟัน
ทันที

สาวทองจำ ๆ ไว้มั่ง ชื่นชื่อมุสั้งไม่กินไก่ไม่มี อันว่าผู้ชายก็คล้ายมุสั้ง ปากมัน
ช่างพูดดี แต่ในใจหมั่นคิด ไทรไฉ่ (เจ้า) ชื่นไม่ให้หมั่นแล้วมันจะฟันทันที

น้องไม่ต้องคิดไทร ไม่มีพิษมีภัยดอกคนอย่างพี่ รักเหมือนน้องในไส้ จำไว้
ผู้ชายแบบนี้ ในใจหมั่นคิด ไทรไฉ่ (เจ้า) ชื่นไม่ให้หมั่นแล้วมันจะฟันทันที

สาวทองจำไว้ให้ชื่นใจ เรื่องหมาหยอกไก่จำไว้ให้ดี ถ้าชื่นปล่อยให้หยอก
บ่อย ๆ ถ้าชื่นปล่อยให้จับโน่นจับนี่ ยิ่งถ้าให้จับไอ้ ไทรไฉ่ (เจ้า) ชาติไม่เอาหนัดมันจะ
ฟันทันที”

(หมั่นคิด ไทรไฉ่)

๑.๕๘ ทัศนะว่าเงินเป็นสิ่งนำกลัว เงินทำให้มนุษย์เป็นคนชั่วขาดคุณธรรม
จริยธรรม กล้าทำผิดกฎหมาย เป็นโจร ทูจริตคอร์รัปชั่น ขาดจรรยาบรรณ เห็นแก่ตัว
ดังที่ปรากฏในเพลงเงินนำกลัวว่า

“เงินนะหรืออ้ออ้อมันน่ากลัว คนดีกลายเป็นคนชั่ว เพราะไปมัวเรื่องเงิน ๆ ทอง ๆ บ้างทำผิดกฎหมายเป็นโจรสู้ร้าย บ้างหลอกหญิงชายช่อง ต้องทนทุกข์ติดคุก กันเป็นกอง เพราะเรื่องเงินทองมิใช่อะไร

เงินนะหรืออ้ออ้อมันน่ากลัว คนดีกลายเป็นคนชั่ว เพราะเมามัวเงินมากเกินไป เจ้าหน้ำที่หลายราย ทำผิดกฎหมายเพราะกินนอกกินใน ต้องถูกออกจากราชการ ไม่ใช่ อะไรก็เพราะเงินทอง

นักการเมืองขาดจรรยาบรรณ ถึกคอร์รัปชัน โกงภาษีพี่น้อง ฝ่ายค้าน ตรวจสอบเปิดโปง ทั้งกินทั้งโกง เพราะกฎหมายเปิดช่อง ไม่นึกละอายเพราะอยาก ได้เงินทอง ผิดแล้วยังร้องขอความเป็นธรรม

เงินนะหรืออ้ออ้อมันน่ากลัว คนดีกลายเป็นคนชั่ว เห็นแก่ตัว ไม่กลัว บาปกรรม เงินน่ากลัวที่สุด ทำให้มนุษย์ขาดคุณธรรม สร้างความชั่ว ไม่กลัว บาปกรรม จึงขออย่าว่า เงินมันน่ากลัว”

(เงินน่ากลัว)

๑.๕๕ ทศนะว่าลูกหลานควรมีความกตัญญูต่อบุพการี ไม่ลืมบุญคุณและควร ได้เลี้ยงดูตอบแทน ดังที่ปรากฏในเพลงอย่าลืมยายกับตาว่า

“ลืมพี่ก็ลืม ไปเลย น้องเอยที่ไม่เคยว่า ถึงรักพี่ก็หักใจ เมื่อเนื่องจากไปได้ดีมี หน้า ลืมพี่ก็ลืม ไปเลย (ซ้ำ) ขอร้องน้องเอย อย่าลืมยายกับตา

ลืมพี่ก็ลืม ไปเลย น้องเอยที่ไม่เคยว่า สงสารก็แต่ยายตา เนื่องจากแก่ไปเมื่อแก่ ทรรา ลืมพี่ก็ลืม ไปเลย (ซ้ำ) ขอร้องน้องเอย อย่าลืมยายกับตา

อย่าไปหลงไฟและสี เมื่อได้ดีแล้วก็เลยหายหน้า ตอนเด็ก ๆ พ่อแม่ น้องตาย ตากับยายแก่เลี้ยงเข้ามา อย่าลืม ๆ อย่าลืมเลยเชียว (ซ้ำ) น้องคุณนมเหี่ยวของยายแกมา

ลืมพี่ก็ลืม ไปเลย น้องเอยที่ไม่เคยว่า ยายตาก็มาลืมป่วย ไม่มีใครช่วยป้อน น้ำข้าวปลา ลืมพี่ก็ลืม ไปเลย (ซ้ำ) ขอร้องน้องเอย อย่าลืมยายกับตา”

(อย่าลืมยายกับตา)

๒. การสะท้อนวัฒนธรรม

วัฒนธรรมคือ “สิ่งที่ทำความเจริญงอกงามให้แก่หมู่คณะ” หรือ “วิถีชีวิตของหมู่คณะ” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ . ๒๕๔๖ : ๑๐๕๕)

ในบทเพลงของดอกหญ้า นางเมทินได้สะท้อนวัฒนธรรมของชาวบ้านภาคใต้หลายด้าน ดังนี้

๒.๑ การสะท้อนวัฒนธรรมความเชื่อ

ความเชื่อ หมายถึง “การยอมรับนับถือหรือยึดมั่นในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทั้งที่จะมีตัวตนหรือไม่ก็ตามว่าเป็นความจริงหรือมีอยู่จริง การยอมรับนับถือนี้อาจจะมีหลักฐานอย่างหนึ่งพอที่จะพิสูจน์ได้หรืออาจจะไม่มีหลักฐานที่จะนำมาใช้พิสูจน์ให้เห็นจริงเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ ก็ได้” (ประสาธ อิศรปริดาและคนอื่น ๆ ๒๕๑๘ : ๕) ในบทเพลงของดอกหญ้า นางเมทิน ได้กล่าวถึงความเชื่อของชาวบ้านภาคใต้ไว้หลายด้าน ดังนี้

๒.๑.๑ ความเชื่อเรื่องการบนบานสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ชาวบ้านภาคใต้เชื่อว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์เร้นลับมีจริงการบนบานสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ เช่น การบนบานเท่ง ซึ่งเป็นตัวตลกเอกของหนังฮิมเท่ง (หนังฮิม จิตต์ภักดี บ้านควนเนียง อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา) หรือการบนบานพระเสื้อเมือง ซึ่งเป็นเทวดาประจำบ้านเสื้อเมือง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จะสามารถดลบันดาลให้ความรักของตนบรรลุสมตามความปรารถนาได้ การแขวนพระเครื่องรางของขลังที่เชื่อเป็นมงคลว่า พระคงหน้า พระคงหลังและการแขวนพระรูปเหมือนหลวงพ่อกุณ ปริสุทธิโส จะสามารถคุ้มครองป้องกันอันตรายได้ ดังที่ปรากฏในเพลงสาวควนเนียง สาวเสื้อเมืองและสาวโรงงานว่า

“ดูเท่งหนังฮิมเท่งช่วยด้วย ให้สาวควนเนียงคนสวย รับรักผมด้วยเถิดดูเท่ง
หนอ ไอ้หนุ่มเขาพระนั้นมีสิ่งจะ รักแล้วจะรอ หากความรักสมหวังละก็ จะขอรับหนัง
แก่บน”

(สาวควนเนียง)

“กราบพระเสื่อเมือง ที่เคยเลี้ยงลือ ผู้คนนับถือให้ช่วยคุ้มครอง ลูกนี้รักสาว
เสื่อเมือง อย่าได้แค้นเคืองและขัดข้อง ช่วยคลี่ให้น้องสมปองรักเรา”

(สาวเสื่อเมือง)

“งามแท้หนอ โอ้แม่สาวโรงงาน บอกหน่อยตาหวานน้องเป็นลูกสาวใคร ลูก
สาวกำนันหรือว่าลูกสาวผู้ใหญ่ (ซำ) พ่อน้องคูใหม่ ช่วยบอกพี่ที่ กงหน้าตงหลัง
หลวงพ่อดังพี่มี เห็นท่าไม่ดี ยังมีหลวงพ่อคุณ”

(สาวโรงงาน)

๒.๑.๒ ความเชื่อเรื่องนรก

ชาวบ้านภาคใต้มีความเชื่อในเรื่องนรกว่ามีนรกอันเป็นสถานที่ที่ทรมาน
ผู้ที่ได้กระทำความชั่ว มีขมบาลเป็นผู้ดูแลรักษา มีเครื่องทรมานไว้ทรมานผู้ที่ตกนรก
เช่น กระทะทองแดง อีกาปากเหล็ก ต้นจิวที่มีหนามแหลมคม ฯลฯ ผู้ที่ตกนรกต้องถูก
ทรมานหลายประการ เช่น ถูกต้มในกระทะทองแดง ถูกอีกาปากเหล็กจิก ถูกป็นต้นจิว
ถูกแทงด้วยหอก ถูกกรอกด้วยน้ำทองแดง ฯลฯ ดังที่ปรากฏในเพลงเสียดวงจาก
นรกว่า

“ขมบาลร้องไห้โฮ ๆ (ซำ) มนุษย์มันคือไม่กลัวบาปกรรม จับโยนกระทะ
ทองแดง เอาหอกทิ่มแทงมันก็ไม่จำ กระทะเหล็กอยู่หนึ่งใบ เอ๋ยกระทะเหล็กอยู่หนึ่ง
ใบ โอ้มนุษย์จัญไรยังลักเอาไปจำนำ

ขมบาลร้องไห้โฮ ๆ (ซำ) มันนำโมโหโอ้มนุษย์ระยำ ให้กาปากเหล็กจิกหัว
มันก็ไม่กลัวให้หนามจิวคำ ต้นจิวเหล็กอยู่ไม่กี่ต้น เอ๋ย ต้นจิวเหล็กอยู่ไม่กี่ต้น มันยังลัก
คัดลักโก้นอยู่เป็นประจำ

ขมบาลจะทำไงดี เอ๋ย ขมบาลจะทำไงดี โอ้มนุษย์ยุคนี้ไม่กลัวบาปกรรม เอา
น้ำทองแดงกรอกปาก ดีด้วยอีสาทมันก็ไม่จำ กาปากเหล็กแทบจะสูญพันธุ์ เอ๋ย กา
ปากเหล็กแทบจะสูญพันธุ์ มันคัดเผ็ดกินกัน บ้างเอาไปต้มยา

ขมบาลต้องนำตาตก (ซ้ำ) ในหัวอกมนุษย์มันทำ นรกถูกโกงไปหลายขุม คิด
แล้วมันกัดไม้พององจำ นรกแคบตันมันยิ่งกลับทำชั่ว เอ๊ย นรกแคบตันมันยิ่งกลับทำ
ชั่ว ขมบาลปวดหัวแก้งบ่นพึมพำ”

(เสียงกรวญจากนรก)

๒.๑.๓ ความเชื่อในอานิสงส์ของการบวชเรียน

ชาวบ้านภาคใต้เชื่อว่าการได้บวชเรียนในพระพุทธศาสนา มีอานิสงส์
หลายประการ เช่น เป็นคนดีมีคุณธรรมต่าง ๆ ไม่เหลวไหล ไม่เที่ยวเตร่เมามาย ไม่
เถลไถลคึกคอง ไม่ทำความเดือดร้อนแก่คนอื่น มีปัญญาเฉลียวฉลาด ตั้งใจทำการ
งาน เลี้ยงดูบิดามารดา เป็นที่ปรารถนาของสังคมและบิดามารดา ฯลฯ ดังที่ปรากฏใน
เพลงแม่สอนก่อนบวชว่า

“ลูกสึกออกมาแม่หวังว่าภรรยา (ซ้ำ) ลูกจะเป็นคนดีไม่เหลวไหล ไม่เที่ยวเม
มายให้อายใคร ๆ ไม่เถลไถลซึ่งไปซึ่งมา หนวกหูชาวบ้าน รำคาญชาวช่อง แม่อยาก
xorร้องอย่าซึ่งเลยหนา ขอให้สำนึกลูกสึกออกมา แม่ตั้งใจว่าลูกจะเป็นคนดี คนที่ฉลาด
ต้องรู้จักเฉลียว อย่างเอาแต่เที่ยวเหมือนเมื่อก่อนนี้ ตั้งหน้าทำการทำงานเสียที ฤกษ์งาม
ยามดีได้ขอเมีย พ่อแม่แม่เฒ่าอยากให้เป็นฝั่ง อย่าให้ความหวังต้องพังสูญเสีย อย่า
มัวเพลิดเพลินไ้เงินเป็นเบี้ย กินเหล้ากินเบียร์เข้ากลับเข้าบาร์ ถ้าลูกเลวร้ายแล้วแม่จะ
ได้พึ่งใคร ฝากผีฝากไข้ยามแก่ชรา บวชนแล้วสำนึกลูกสึกออกมา แม่ขอภรรยานำให้ลูก
เป็นคนดี”

(แม่สอนก่อนบวช)

๒.๑.๔ ความเชื่อในเรื่องบุพเพสันนิวาส ชาตินี้ ชาติหน้า

ชาวบ้านภาคใต้เชื่อในเรื่องบุพเพสันนิวาสว่า คนที่เคยทำบุญร่วมกันมา
ในชาติก่อนจึงได้มาพบกันอีกในชาตินี้ เชื่อในเรื่องชาตินี้ชาติหน้าว่า คนที่ตายไปใน
ชาตินี้จะไปเกิดอีกในชาติหน้า ดังที่ปรากฏในเพลงสาวนราหนุ่มสงขลา เก็บใจไว้รอ
รักเธอชาติหน้าและสรรรักอภยาพิษาว่า

“ไอ้หนุ่มสงขลาสาวนราธิวาส คงเคยทำบุญร่วมชาติ บุพเพสันนิวาสให้มา
พบกัน”

(สาวนราหนุ่มสงขลา)

“เก็บใจไว้รอรักเธอชาติหน้า ขอรักแก้วตาคนนี้คนเดียวเสมอ จะเก็บรักษา
หัวใจเอาไว้รอเธอ ชาตินี้จะรอเก้อฉันก็ยอมทน”

(เก็บใจไว้รอรักเธอชาติหน้า)

“หัวใจมันน่าปวดร้าวทรมาน เมื่อสิ้นลมปราณขอร้องอย่าแข่ง สายส่ง
วิญญาณสงสารเกิดแก้มแดง ชาตินี้ก็จำพอแรง อย่าสาปแข่งถึงชาติหน้าเลย”

(ศรรักอาบาษาพิษ)

๒.๑.๕ ความเชื่อในเรื่องผลของกรรม

ชาวบ้านภาคใต้เชื่อว่าผลของกรรมต่างกับทรัพย์สมบัติกล่าวคือ สามารถ
ติดตามผู้ทำไปจนถึงชาติหน้า ดังที่ปรากฏในเพลงคนดีผีเลวว่า

“ทรัพย์สิ้นเงินทองข้าวของมากมาย ไม่มีความหมายเมื่อตายเป็นผี ไม่
สามารถนำติดตัวไป นอกจากความชั่วความดี คู่กันตรงนี้คนดีผีเลว”

(คนดีผีเลว)

๒.๑.๖ ความเชื่อในเรื่องกรรมเก่าและผลของกรรมเก่า

ชาวบ้านภาคใต้เชื่อในเรื่องกรรมเก่าและผลของกรรมเก่า ที่เราเคยทำมา
ในชาติอดีตว่าสามารถส่งผลมาถึงชาตินี้ ชาตินี้จะเป็นอย่างไรจะชั่วจะดี จะสุขจะทุกข์
อย่างไรย่อมเป็นผลมาจากการทำกรรมเก่า ดังที่ปรากฏในเพลงลือกทำดีได้ว่า

“คนเรานี้ชั่วดีแตกต่างกัน เพราะกรรมแต่ปางก่อนแลไม่เห็น เกิดมาชาตินี้ชั่วดีดั่ง
เด่น สุขหรือลำบากนั้นเป็นเพราะกรรม”

(เลือกทำดีได้)

๒.๒ การสะท้อนวัฒนธรรมการสร้างหน้า

ชาวบ้านภาคใต้นิยมสร้างหน้าหรือขนำหรือกระท่อมหรือกระท้อบ ไว้เป็นที่อยู่อาศัยชั่วคราว หลังคามักมุงจากสาธู พื้นเป็นฟากไม้ไผ่ มักอยู่กลางทุ่งนา ใกล้เคียง ๆ ขนำ อาจจะมีบ่อน้ำหรือบ่อเลี้ยงปลาและอาจปลูกพืชผักสวนครัวไว้กิน ดังที่ปรากฏในเพลง *วิมานลูกหน่า*

“มาเถิดงามเข้ามาอยู่ลูกหน่ากับพี่ มุงจากสาธูอย่างดี รับรองไม่มีปัญหา นื่อง
ไม่ต้องกลัวว่าฝนจะรั่วใส่ตา กลับให้สนิทยามน้องนิทรา ลูกหน่าปลาชานาสุขาจริง ๆ

มาเถิดงามเข้ามาอยู่ลูกหน่ากับพี่ นอนฟากไม้ไผ่เย็นดี ถึงแอร์ไม่มียอดหญิง
หน้าหนาวก่อไฟได้อุ่นได้อุ่นอิง ช่างสุขซึ่งจริง ๆ ลูกหน่าปลาชานา

ข้าง ๆ ลูกหน่ามีต้นกำขำลูกตก แล้วทางทิศตะวันตกนั้นยังมีบ่อเลี้ยงปลา
พืชผักสวนครัวมากมาย พักแฝงแดงกวา มั่นใจไม่มีปัญหา เรื่องยาเคมี

มาเถิดงามเข้ามาอยู่ลูกหน่าดีแน่ ดีกว่านอนห้องแอร์ อากาศดีแท้ที่นี้ ลูกหน่า
น้อย ๆ ยังเฝ้าคอยอยู่คนดี มาช่วยทำลูกหน่านี้ให้เป็นวิมาน”

(วิมานลูกหน่า)

๒.๓ การสะท้อนวัฒนธรรมการตั้งชื่อ

ในบทเพลงของดอกหญ้า นางเมทิน ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมในการตั้งชื่อของ
ชาวบ้านภาคใต้ซึ่งเป็นการสะท้อนวัฒนธรรมด้านดังกล่าวไว้บางด้าน ดังนี้

๒.๓.๑ การตั้งชื่อคน ซึ่งอาจจะแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะดังนี้

๒.๓.๑.๑ การตั้งชื่อคนรุ่นเก่า ชาวบ้านภาคใต้ตั้งชื่อคนรุ่นเก่า
ด้วยคำง่าย ๆ สั้น ๆ เช่น ออบ แอบ แอด เหนี้ยว จิบ จำ ล้วน ห้วน แหด ต้าน เลียน
ล้ำ หนู อ้า พรัง ลาย เป็นต้น ดังที่ปรากฏในเพลง *อดีตรักในหน่า*

“ที่บอกป่าอบป่าแอบป่าแอด ป่าหนึ่ยวป่าแหนดทั้งป่าจิบป่าจำ ที่บอกป่าล้วน ทั้งป่าห้วนป่าแหด ป่าด้านป่าแหนด ป่าเลียนป่าล่า ให้มาถึงชันหมาก ทั้งเชิญหมอกทำขวัญ เจริญไว้หลายวัน ทั้งหมอกหนูหมอกอ้า ลุงพรั่งลุงลายบอกไว้หุงข้าว ถัดการเสียว นึกแล้วนำจำ”

(อดีตรักในหนานา)

๒.๓.๑.๒ การตั้งชื่อคนรุ่นใหม่ ชาวบ้านภาคใต้ตั้งชื่อคนรุ่นใหม่ใน ๓ ลักษณะคือ ๑) การตั้งชื่อเด็กเล็ก ๆ หรือชื่อเล่นด้วยคำสั้น ๆ ง่าย ๆ เป็นส่วนใหญ่มีบ้างที่เป็นคำหลายพยางค์ เช่น คำ แดง ค้อย แดง จุก จัน ลำไย ป้อม ปุ่ม ตุ่ม ไก่ ถั่วขาว ถั่วเขียว มาเหมี่ยว มะหมี ฝ่าย ฝู เป็นต้น ๒) การตั้งชื่อจริงด้วยคำหลายพยางค์ที่อาจจะเป็นภาษาไทยหรือภาษาบาลีสันสกฤต เช่น ละม้าย ละไม โสภา จำปา จำปี สุดา สุนีย์ เป็นต้น ๓) การตั้งชื่อเด็กเล็ก ๆ หรือชื่อเล่นเป็นคำภาษาอังกฤษ เช่น จูน เจ เล็ฟ ลีฟ อีฟ เป็นต้น ดังที่ปรากฏในเพลงของสำคัญและน้องชื่ออะไรว่า

“ลูกเราไอ้ดำไอ้แดง อีต้อยอีแดง ไอ้จุกอีจัน ขอยกให้น้องเอาไป ทั้งอีลำไยคน
สุดท้องมัน ขอยกให้น้องหมดเลย พี่ไปเฉยๆ ไม่ขอแบ่งปัน”

(ของสำคัญ)

“สาวโรงงาน ดาหวานน้องชื่ออะไร ชื่อป้อมหรือว่าชื่อปุ่มชื่อตุ้มหรือว่าชื่อไก่อ
ละม้ายหรือว่าละไม บอกพี่ได้ไหมคนดี

ชื่อโสภา จำปาหรือว่าจำปี ถั่วขาวหรือว่าถั่วเขียว มะเหมี่ยวหรือว่ามะหมี
สุดาหรือว่าสุนีย์ ช่วยบอกทีน้องชื่ออะไร

แต่ว่าสมัยนี้หรือ เขาไม่ค่อยชื่อหรือแบบไทย ๆ น้องจูนหรือว่าน้องเจ ฟิง
แล้วมันแท่งว่าเป็นไหนด ๆ น้องฝ่ายหรือว่าน้องฝู ชื่อแบบไทย ๆ ฟิงแล้วมันเซย

สาวโรงงาน ตาหวานบอกได้ไหมเอ๋ย ชื่อเล็ฟหรือว่าชื่ออีฟ ชื่ออีฟคงจะใช้
เลย บอกมาเถิดนะทรมานเขย อยากูร์จ้ดเลยน้องชื่ออะไร (ชื่อตั้งเลียด - คำ)

(น้องชื่ออะไร)

๒.๓.๒ การตั้งชื่อหมู่บ้าน วัด ชาวบ้านภาคใต้ตั้งชื่อหมู่บ้าน วัด ตาม
สภาพภูมิศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ เช่น หัวเขา สะทิงหม้อ ทำนบ ชิงโค วัดขนุน ป่าขาด
ป่ากรอ บางเจียด ชะแล้ รำแดง ม่วงงาม สิงหนคร วัดเขากลอย วัดโรงวาส วัดเขา
แก้ว วัดดอนแย้ วัดบางदान วัดเกาะถ้ำ ฯลฯ ดังที่ปรากฏในเพลงสาวสิงหนครและ
เพลงชวนน้องซักพระว่า

“สาวตำบลหัวเขา ตาคมหมยาสาวอิสลามงามอน ไข่จะแกล้งยกยอ สาว
สะทิงหม้อก็อรชร สาวทำนบเมื่อได้มาพบเธอ (จ๋า) กลับไปนอนเพื่อถึงแม่ขนตางอน

งามแท้แม่อย สาวชิงโคเอ๋ยช่างอรชร งามแท้แม่คุณสาววัดขนุนคงทำบุญชาติ
ก่อน สาวป่าขาดงามบาดหัวใจ (จ๋า) สาวป่ากรอไฉไลจริงแม่งามอน

ตำบลบางเจียดชะแล้ ก็ช่างงามแท้แม่เนื้ออ่อน ตำบลรำแดงม่วงงาม
หัวใจวามเมื่อได้พบงามอน สิบเอ็ดตำบลทุกคนช่างงามจริง งามจริงแม่ยอด
หญิงสาวสิงหนคร”

(สาวสิงหนคร)

“วัดเขากลอยงามหยดข้อยเสียจ้ด ฝีมือช่างตั้งช่างงามหลาย ๆ วัดโรงวาสสวย
เฉียบขาดลวดลาย ฝีมือเหลือร้ายได้ช่างชัย ๆ วัดเขาแก้วดูแล้วสวยทรอย ฝีมือนายร้อย
นายช่างใหญ่ ๆ ขึ้นชื่อว่าวัดดอนแย้ไม่ด้อยแพ้ใคร นายช่างใหญ่ชื่อพลู้ยไม่คู่เลย ๆ
วัดบางदानฝีมือช่างหวง ไม่หลอกกลวงงามเหลย ๆ วัดเกาะถ้ำก็งามถ้ำจริงเอย นำ
ชมเขยช่างโตมี ๆ”

(ชวนน้องซักพระ)

๒.๓.๓ การตั้งชื่ออาหาร ชาวบ้านภาคใต้ตั้งชื่ออาหารตามลักษณะของอาหารหรือส่วนประกอบหลักเป็นส่วนใหญ่ เช่น น้ำซุบ แกงส้ม ข้าวย่ำ น้ำเคย น้ำเคย พุงปลา จิ้งจิ้ง แป้งแดง ผัดคลึง ฯลฯ ดังที่ปรากฏในเพลง *หรอยไม้ห้อง* *กว่าไม่รอด* และ *เมาพีรีว่า*

“หรอยไม้ห้อง ๆ ๆ น้ำซุบตอดองปักษ์ได้บ้านที่ เห็นห้องน้ำคาลัด ห้องทองจะ
เผ็ดซึนกะนดี ยี่งน้ำมูกย้อยยี่งหรอยหูจี่ อาหารบ้านที่ไม่เผ็ดกะไม่หรอย (หรอยไม้
ห้อง – หรอยพีเหอ ๆ)

หรอยไม้ห้อง ๆ ๆ ลองชิมแกลองแกงส้มกะหรอย แกงส้มทั้งเปรี้ยวทั้งเผ็ด
น้ำคาลัดทั้งน้ำมูกย้อย ยี่งน้ำคาลัดยี่งเผ็ดยี่งหรอย ยี่งน้ำมูกย้อยยี่งหรอยห้องเหอ
(หรอยไม้ห้อง – หรอยพีเหอ ๆ)

อีสานชอบทานส้มตำ บ้านที่ข้าวย่ำชาติมันหรอยเมล่อ เกล็ดดิบข้าวยำน้อง
เอี้ย อยู่ที่น้ำเคยจริง ๆ นะเธอ หวานนิคเค็มหน้อยหรอยจริงนะเธอ ภาษาบ้านเธอเขาว่า
แซ่บอีหลี (แซ่บไม้ห้อง – แซ่บพีเหอ ๆ)

หรอยหนักหนา ๆ ๆ น้ำเคยพุงปลาปักษ์ได้บ้านที่ ถ้าจะให้ยี่งเหมาะ ต้องมีผัก
เหนาะยี่งสดยี่งดี ลูกตอลูกเนียงลูกเหรียงถ้ามี รับรองพรงนี้ห้องไปทั้งบ้าน (หรอยไม้
ห้อง – หรอยพีเหอ ห้องไม้ห้อง – ห้องพีเหอ ๆ)”

(หรอยไม้ห้อง)

“จนอยู่แล้วลุงปู่ลิดอนิจจา พวกพ่อค้ำแม่ค้ำยังซูดเล็ดคซิบ ไม่โร้อีซูดกัน ไปถึง
ไหน ไม่มีเล็ดอีไหลแต่ละคนมันจนลิบ ทั้งจิ้งจิ้งแป้งแดงแพงลิบ ๆ ได้สักหยับข้าว
ย่ำจ้ำจูรา”

(กว่าไปไม่รอด)

“งานนี้เราไม่ต้องกลัว บรรดาแม่ครัวรู้จักทั้งนั้น ผักลิ่งกำลังหอมกรุ่น ฝีมือ
ป้าคุณรับรอนำทาน พวกเราไปเอามาก่อน ผักลิ่งร้อน ๆ สักจานสองจาน”

(เมอาฟรี)

๒.๔ การสะท้อนวัฒนธรรมการปรุงอาหาร

การปรุงอาหารเป็นวัฒนธรรมที่จำเป็นยิ่งของทุกสังคม ในบทเพลงของดอก
หญ้า นางเมิน ได้กล่าวถึงการปรุงอาหารของชาวบ้านภาคใต้ไว้บ้างอันเป็นการสะท้อน
วัฒนธรรมการปรุงอาหารของชาวบ้านภาคใต้บางด้าน ดังนี้

๒.๔.๑ การแกงหอยขม

ชาวบ้านภาคใต้แกงหอยขมโดยนำหอยขมมาต้บกัน ผ่านตะไคร้ พริก
ไทย พริก(คิปลิ) หอม กระเทียม ขมิ้น กะปิ ทำให้ละเอียดเป็นเครื่องปรุง คั้นกะทิ
ต้มกะทิให้เดือด ใส่เครื่องปรุง รอน้ำแกงเดือดอีกครั้ง จึงนำหอยที่ล้างสะอาดแล้ว
ใส่ลงพอสุกจึงยกลง พร้อมทั้งจะรับประทาน ดังที่ปรากฏในเพลงแกงหอยหรือยี่ว่า

“หอยขมไปงมในคลอง ได้มากครึ่งซึ้งสับท้ายหนอย ๆ ผ่านตะไคร้ใส่กรก
ทันที ทั้งพริกคิปลิใส่ลงไปคอย หัวหอมหัวเทียมขุหิน อย่าลืมขี้หมื่นใส่ลงไปคอย

น้ำทิใส่หม้อตั้งไฟ ใส่เครื่องลงไปใส่เคยหนอย ๆ น้ำตาลใส่ให้พอดี ผงชูรสมี
ใส่ลงไปคอย น้ำทิพลึงอีกที (ซ้า) ล้างหอยให้ดีแล้วจึงใส่หอย

สุกแล้วยกลงมาตั้ง เหยยแม่ร้อยซังมานั่งซุบหอย ฉับพลก ๆ ๆ ซุบแล้วเอา
เปลือกใส่พลกไว้คอย นื่องไปบางกอกเสียนาน (ซ้า) พอกลับมามีบ้านได้ทานแกงหอย”

(แกงหอยหรือยี่)

๒.๔.๒ การทำข้าวยา

ข้าวยาเป็นอาหารที่เป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาวบ้านภาคใต้ มีวิธีการ
ทำดังนี้ หุงข้าวสวย ทำน้ำข้าวยา(น้ำเคย) ถั่วมะพร้าว ปั่นพริกแห้ง ทอดข้าวตัง ปั่น
กุ้งแห้ง เตรียมไว้ ซอยมะขามอ่อนหรือมะม่วงเบาดิบ หั่นถั่วฟักยาว ตะไคร้ บางตำ

หรับอาจจะผัดวุ้นเส้นเป็นเครื่องปรุงด้วย เมื่อจะทานข้าวยากก็ตักข้าวใส่จาน ราดน้ำข้าว
ยากพอสมควรแล้ว นำเครื่องข้าวยากที่เตรียมไว้ใส่ลงไป คลุกเคล้าให้เข้ากัน ชิมดูเติม
เครื่องปรุงตามชอบ แล้วจึงทาน ดังที่ปรากฏในเพลงข้าวยากว่า

“ต่อไปนี้จะกล่าวถึงอาหารปักษ์ใต้ คือข้าวยากกินได้ ทั้งเหนือกกลางอีสาน วิธี
ปรุงไม่ยาก ถ้าอยากจะทาน ทดข้าวใส่จาน อย่าให้มากเกินไป

เอามะขามฝักอ่อน ๆ มาล้าง ๆ ซอย ๆ แล้วยกก็ค่อย ๆ หยิบมะขามขอยมาใส่
แล้วจับด้ามจวก ตักน้ำเคยในไห ใส่ให้พอคืออย่าให้มากเกินไป เดี่ยวจะเค็มแรง

มะพร้าวแก้วหนอ ใส่แต่พอประมาณ กุ้งแห้งป่นน่ะทาน อย่าลืมจัดแจง ถ้า
อยากให้แซ่บอีหลี อย่าลืมตีปลีแห้ง เสร็จแล้วจัดแจงใส่หมวดลงไป ข้าวตังทอดกรอบ
ถ้าชอบก็ใส่ คลุกเคล้ากันไป ให้ทั่วก่อนจะทาน”

(ข้าวยาก)

๒.๔.๓. การผัดกากหมู การต้มกากหมู

ชาวบ้านภาคใต้นำกากหมูมาทำเป็นอาหารได้หลายอย่าง เช่น ทำกากหมู
ผัดเผ็ดทานกับข้าวร้อน ๆ ทำกากหมูผัดน้ำตาล ทำข้าวผัดกากหมู ต้มกากหมู มะขาม
เปียก ดังที่ปรากฏในเพลงกากหมูว่า

“กากหมูเอามาผัดเผ็ด อาหารจานเด็ดของคนจน ๆ ผัดผักร้อยพืชนี้อ ไม่เชื่อ
ทดลองผัดดูสักหน รับประทานกับข้าวร้อน ๆ (ซ้ำ) อิ่มท้องไว้ก่อนเถิดนะคนจน

ผัดใส่น้ำตาลให้หวานหน่อย ๆ ราดน้ำจิ้มอร่อยระดับสากล หรือจะผัดข้าวใส่
กากหมู ไม่เชื่อลองดูอร่อยเหลือสิ้น ไข่ดันผัดที่วัดดอนแย้ (ซ้ำ) ฝีมือมันแน่ ติดใจทุก
คน

กากหมูที่ดูกรอบใหม่ เคี้ยวเล่นกันได้เพลินใจยามจน ต้มใส่มะขามเปียกลองดู
ไม่ลองไม่รู้ลองดูสักหน ถ้าแม่ซ้อยมารับประทาน (ซ้ำ) ต้องติดใจอาหารจานเด็ดคน
จน”

(กากหมู)

๒.๕. การสะท้อนวัฒนธรรมการสร้างความบันเทิง

นอกจากมนุษย์จะต้องการความรู้อันเป็นสิ่งจำเป็นต่อการแก้ปัญหา และการพัฒนาชีวิตและสังคมแล้ว มนุษย์ยังต้องการความบันเทิง ซึ่งเป็นสิ่งที่เติมให้ชีวิตสมบูรณ์อีกอย่างหนึ่งด้วย วัฒนธรรมการสร้างความบันเทิง จึงเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญมากอย่างหนึ่งของทุกสังคม

ในบทเพลงของคอกหญ้า นางเมินได้กล่าวถึงวัฒนธรรมการสร้างความบันเทิงของชาวบ้านภาคใต้ บางด้านอันเป็นการสะท้อนวัฒนธรรมดังกล่าว ได้แก่

๒.๕.๑ การรำวง

การรำวง คือ การร่ายรำเป็นวงกลม ผู้รามีหลายคน มีการร้องเพลงประกอบการรำ เพลงที่ร้องประกอบการรำอาจจะเป็นเพลงเก่าหรือแต่งขึ้นใหม่ก็ได้ การรำวงเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความบันเทิงได้เป็นอย่างดี ในบทเพลงของคอกหญ้า นางเมิน เช่น เพลงรำวงลงแพ ได้กล่าวถึงการรำวงอันเป็นการสะท้อนวัฒนธรรมดังกล่าว ว่าดังนี้

“รำวงเมื่อมาลงแพ หนุ่มสาวเฒ่าแก่เชิญมารำวง แม่เอ๋ยโอ้แม่น้ำแควขอเอา
ความแก่โยนลง ๆ ห้าสิบให้เหลือสิบห้าอายุนะ (ซ้า) ขอเชิญคุณป้า ออกมารำวง

ตั้งใจมาตั้งแต่บ้าน มาถึงเมืองกาญจน์แล้วแม่โถมยง แม่เอ๋ยโอ้แม่งามจำ
รีบออกมารำ อย่าทำยั้งง อุตส่าห์ทิ้งผัวกันมา เอ้าอุตส่าห์ทิ้งเมียกันมา อย่ามัวชักช้า
ออกมารำวง

โยกอีกหน่อย เอ้าย้ายอีกนิด โยกอีกนิด เอ้าย้ายอีกหน่อย เอ้าโยกหน่อย ๆ ยง
โยะยงโย่ง กำนันอย่ามัวทำอายนั้น แม่มาขเอาออกมาโค้ง ผู้ใหญ่อย่ามัวทำอาย นั้น
แม่มาขเอาออกมาโค้ง รำกันให้มันเกิดหนาฮื้อ (ซ้า) ลูกท้าววังขลาออกมารำวง

รำวงเมื่อมาลงแพ หนุ่มสาวเฒ่าแก่เชิญมารำวง แม่เอ๋ยโอ้แม่น้ำแคว ขอเอา
ความแก่โยนลง ๆ คุณตุงอย่ามัวชักช้า เอ้อ (ซ้า) รีบโค้งคุณป้าออกมารำวง ผู้เขานะ ป้า
จ๋า”

(รำวงลงแพ)

๒.๕.๒. การรำทำบท

การรำทำบท คือ การรำดีทำประกอบบทร้องของมโนราห์ ซึ่งผู้รำต้องรำดีทำพลิกแพลงไปตามบทที่ร้องเช่น บทร้องว่า “เด ๆ พี่เหอน้องจะเข้ามานั่ง นั่งแล้วพี่เหอ น้องมานั่งผินหน้า ผินแล้วพี่เหอ น้องผินหน้า ไปข้างออก แลดำพี่เหอเด น้องเข้ามานั่ง นั่งแล้วกะผินหน้า ไอ้เดข้าง ไอ้โคออก น้องนั่งผินหน้า ไปข้างออก นั่งชมดอกบุปผา” ซึ่งผู้รำต้องรำดีทำคำว่า “น้องจะเข้ามานั่งผินหน้าไปข้างออกนั่งชมดอกบุปผา” พลิกแพลงไปหลาย ๆ ทำไปจนจบ

ในบทเพลงของดอกหญ้า นางเมิน เช่นในเพลงอีสานแลโนราห์ ได้กล่าวถึงการรำทำบทอันเป็นการสะท้อนวัฒนธรรมดังกล่าว ว่าดังนี้

“ว่าเด ๆ พี่เหอ น้องจะเข้ามานั่ง (นั่งทำอิ๋ยังเด้อโนรา)
 นั่งแล้วพี่เหอ น้องมานั่งผินหน้า (ผินหน้ามาทางซ้ายได้บ)
 ผินแล้วพี่เหอ น้องผินไปข้างออก (ช่วยนี้กว่าผินมาทางซ้ายบ่มั่นดอก)
 แลดำพี่เหอเด น้องเข้ามานั่ง (นั่งแล้ว ๆ)
 นั่งแล้วกะผินหน้า (ผินแล้วผินหน้า)
 ไอ้เดข้าง ไอ้โคออก น้องนั่งผินหน้า ไปข้างออก นั่งชมดอกบุปผา (ช่วย
 โนราห์ชี้ทก นั้นมันขมิ้นดอก)
 สักทีก่อนเล่า น้องจะเข้ามานั่ง (นั่งก็นั่ง ไม่ต้องบอก)
 นั่งแล้วพี่เหอ น้องมานั่งผินหน้า (ผินหน้าไปข้างออกซ้ายวามั่นบ)
 ผินแล้วพี่เหอ น้องผินหน้า ไปข้างตก (ช่วยนั้นมันข้างออก ขิบ่มั่นข้างตก)
 แลดำพี่เหอเด น้องเข้ามานั่ง (นั่งแล้ว ๆ)
 นั่งแล้วกะผินหน้า (ผินแล้วผินหน้า)
 ไอ้เดข้าง ไอ้โคตก น้องนั่งผินหน้า ไปข้างตก
 นั่งชมก บินทลา (ช่วย โนราห์ชี้ทก นั้นขมิ้นมันดอก บ่ໃး่ก)”
 (อีสานแลโนราห์)

๒.๖. การสะท้อนวัฒนธรรมการประกอบอาชีพ

ในบทเพลงของคอกหญ้า นางเมิน ได้กล่าวถึงการประกอบอาชีพของชาวบ้านภาคใต้ไว้หลายประการอันเป็นการสะท้อนวัฒนธรรม การประกอบอาชีพดังกล่าว ดังเช่น

๒.๖.๑. การค้าขาย ชาวบ้านภาคใต้ขายเครื่องบริโภคและอุปโภคต่าง ๆ เช่น น้ำดื่ม ข้าวเหนียวไก่ทอด ไข่นกกระทา หนังสือพิมพ์ ชาเย็น ผลไม้ ข้าวหลาม ยาม่อง ยาลม ยาคม ยาหอม ของสด ของคอง ผ้า เนื้อหมู ปู เห็ด หอยขม หอยแครง หอยแมลงภู่ ผัก แตงโม แป้งแดง ปลาแห้ง ปลาร้า จิ้งจิ้ง กะปิ ฯลฯ ดังที่ปรากฏในเพลงแม่ค้าทำแพและชมแม่ค้าว่า

“น้ำใหม่ละ ๆ เหนียว ไก่กะ เหนียว ไก่ ไข่นกกระทา ๆ หนังสือพิมพ์ใหม่ละ ๆ ชาเย็นละ ๆ ผลไม้ใหม่ละ ๆ ข้าวหลามละข้าวหลาม ยาม่อง ยาลม ยาคม ยาหอม ยาบ้า ไม่มีนะละ”

(แม่ค้าทำแพ)

“แม่ค้ามากมายมาขายของ ทั้งของสดของคองตะกะมากจั่ง ชายดิบชายดี แม่ค้าสาว ๆ แม่ค้าแกนนั่งหวาเกือบยักหลัง แม่ค้าขายผ้าว่ามาเลือกดู แม่ค้าขายหมูว่าช่วยซื้อมัง แม่ค้าขายปูอยู่สวยเต็ด (จ๋า) นั้นแม่ค้าขายเห็ด หน้าสวยจั่ง (เอจ๋า ๆ)

แม่ค้าขายหอยกะ ไม่น้อยหน้า เสียงน้องบอกว่าช่วยซื้อหอยมัง มีหอยขม หอยแครง หอยแมลงภู่ (จ๋า) อยากจะเข้าไปดูหอยน้องจั่ง (เอจ๋า ๆ)

แม่ค้าขายผักก็น่ารักจริงน้อง ไม่รู้ว่ามีเจ้าของแล้วหรือยัง แม่ค้าขายแตงเนื้อแดงไม่ ช่วยทำให้พี่ชายดูสักครั้ง อยากจะรู้ว่าแตงน้องแดงไม่ (จ๋า) ถ้าแดงดีพี่ชายได้ช่วยซื้อมัง (เอจ๋า ๆ)

นั้นแม่ค้าแป้งแดง ปลาแห้งปลาร้า พอถัดมาแม่ค้าขายจิ้งจิ้ง เห็นแม่ค้าขายเคย เลยแวะดู กะเคยของโลมตรู ใส่กะละมัง”

(ชมแม่ค้า)

๒.๖.๒ การรับราชการ ชาวบ้านภาคใต้รับราชการหลายประเภท เช่น เป็นตำรวจตระเวนชายแดน เป็นภารโรง เป็นครู เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ดังที่ปรากฏในเพลง ต.ช.ด. ก็มีหัวใจ ภารโรงน้อยใจและชอบคนมีเกียรติว่า

“หัวใจมั่งคั่งหนักแน่น ตำรวจชายแดน เข้มแข็งอดทน เราพร้อมปฏิบัติการ ด้วยความกล้าหาญเยี่ยงวีรชน หัวใจเต็มร้อยทุกคน เรากู้กันชนป้องกันชายแดน”

(ต.ช.ด.ก็มีหัวใจ)

“เราหมั่นแก่ภารโรง เหนื่อยอึดตายโหง เหนื่อยจู้จี้กรงบาน ทั้งครูใหญ่ครูน้อย ใช้กันหรรอย ใช้ให้เราทำงาน วันๆ ไม่ได้ตั้งวาน (ซ้ำ) โมงบานคนเป็นภารโรง”

(ภารโรงน้อยใจ)

“ไม่มีตำแหน่ง อายามาหลงกับฉาน ฉานไม่ต้องการคนไม่เป็นใคร ถึงไม่เป็นพอ.ขอให้เป็นครูใหญ่ ภารโรง ฉันทไม่สนใจ ทำหมาหยอกไก้ก็ไม่ได้กิน... ได้เป็นแฟนผู้แทนราษฎร ถึงฝัน ไปก่อนก็ไม่เป็นไร”

(ชอบคนมีเกียรติ)

๒.๖.๓ การรับจ้าง เช่น รับจ้างเขียนเพลง รับจ้างขนของ รับจ้างเย็บผ้า ดังที่ปรากฏในเพลงชีวิตครูเพลง ชอบคนมีเกียรติและรักสาวเย็บผ้าว่า

“เอ็นดู - เอ็นดู - เอ็นดู- เอ็นดูครูเพลง ชีวิตวังเวง เขียนเพลงเรื่อยไป เห็นศิษย์ได้ดี ได้ชี้รถเก๋ง ครูเพลงภูมิใจ ขอเพียงศิษย์ให้ พลอยนั่งยังดี”

(ชีวิตครูเพลง)

“ไม่มีตำแหน่งอย่ามาหลงกับฉาน ฉานไม่ต้องการคนไม่มีตำแหน่ง ไข่จะ
แตกถึงดูหมิ่น แต่จับกังอย่าหวังได้กิน ไม่ใช่ดูหมิ่นพวกกรรมกร”

(ชอบคนมีเกียรติ)

“เมื่อได้เห็นหน้า สาวเย็บผ้าที่ก็หลงรัก พื่ออยากเป็นจักร ให้น้องนั่งเย็บผ้า
ทุกวัน”

(รักสาวเย็บผ้า)

๒.๖.๔. การทำนา การทำน้ำตาลโตนด การเลี้ยงกุ้งกุลาดำ เดิมชาวบ้าน
ภาคใต้ทำนา ทำน้ำตาลโตนดต่อมาบางคนเปลี่ยนอาชีพมาเลี้ยงกุ้งกุลาดำแทน ดังที่
ปรากฏในเพลงเจ้าแก้วกยาคว่า

“เออ... เมื่อยืนมองท้องนาหาไม้ข้าว ต้นโหนดเล่าก็ไม่เหลือสักต้นเดียว เคย
ทำนาขึ้นตาลกินหวานเปรี้ยว บัดนี้เหลือवलเนาหาไม้โหนด ทุ่งนาทุ่งตาลจัดการเลี้ยง
กุ้ง ชูดโหนดหมดทุ่งหวังรุ่งเรืองโรจน์ จีนปล่อยเอาไว้ก็ไร้ประโยชน์ ทำนาขึ้นโหนด
ไม่รู้เรื่องราวต่อไฉน เห็นพวกเลี้ยงกุ้งรวยรุ่งทันตา เรนเลี้ยงมังหว่าข้าวอยู่ทำไหร เงินล้านอยู่
หน้าข้าวอยู่ทำไหร เลยตัดสินใจชูดโหนดให้ฉลาด พ่อเฒ่าปลูกไว้ตั้งหลายสิบปี จนถึงบัดนี้
ค่าไม้ก็บาท เลี้ยงกุ้งดีหว่าชาติแพงอาฆาต โดหลายร้อยบาท กะแล้วคงไปได้สวย ไป
ย่ำตายายทำนากันแล้ว จีนโหนดจนแก่กะยังไม่รวย เลี้ยงกุ้งกุลาดำโชคนุนบุญช่วย สอง
น้ำกะรวยเป็นเจ้าแก้ว เออ เอื้ออะ เออ เป็นเจ้าแก้ว”

(เจ้าแก้วกยาค)

๒.๗. การสะท้อนวัฒนธรรมทางขนบประเพณี

ชาวบ้านภาคใต้มีขนบประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาหลายประการ ดังเช่น ๑)
การทำบุญเดือนสิบหรือการทำบุญวันสารท ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมหลายอย่าง เช่น
การชิงเปรต ๒) การชักพระหรือลากพระ ซึ่งทำในวันแรม ๑ ค่ำเดือนสิบเอ็ด ๓) การ

ลอยกระทง ซึ่งทำในวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือนสิบสอง ๔) การรำโนราห์โรงครูหรือการรำโนราห์ลงครู ซึ่งเป็นพิธีกรรมที่ลูกหลานที่มีบรรพบุรุษเป็นมโนราห์จะเชิญบรรพบุรุษมโนราห์มาประทับทรงและรำโนราห์ถวาย

ในบทเพลงของคอกหญ้า นางเมินได้กล่าวถึงวัฒนธรรมทางขนบประเพณีดังกล่าว ซึ่งเป็นการสะท้อนวัฒนธรรมทางขนบประเพณี ดังกล่าวนั้นเอง เช่นที่ปรากฏในเพลงกิดถึงจังหวูดังนี้

“ไม่พบกันนาน เป็นหวงน้องจ้านกิดถึงจังหวู น้องทอน้องกงไม่รู้ พี่คอยน้องอยู่หัวใจหงอยเหงา ทำบุญเดือนสิบ ชิงเปรตปีนี้ซบเซา ชักพระหงอยเหงา คอยเจ้าไม่หลบมาเลย

ลิมพี่ไม่ว่าน้องเทอย่าลิมแม่เฒ่า แกบอกเป็นหวงหลานสาว สงสารแม่เฒ่า กลับมามั่งเหย กลับมาตะน่อง พี่กิดถึงจังหวู กลับมาตะน่องสาวเหย พี่คอยน้องมาลอยกระทง

มารำโนราห์ กลับมาตีปีนี้แม่เฒ่า แกทำโรงครูแล้วเล่า อยากรให้น้องสาวกลับมาเป็นทรง แกรำไมไหว กลับมาถิดหนาโฉมยง แม่เฒ่าแกจะเททรง ให้น้องรำหวายตายชโยโนราห์”

(กิดถึงจังหวู)

๒.๘. การสะท้อนวัฒนธรรมการจัดการ

เมื่อชาวบ้านภาคใต้จัดงานพิธีต่าง ๆ เช่นงานแต่งงาน ชาวบ้านจะแบ่งงานและช่วยกันทำงาน เช่นเป็นโฆษก หรือพิธีกร เพื่อต้อนรับแขก บอกข้อมูล เชิญชวนแขกให้จ่ายเงินช่วยงาน เป็นแม่ครัวช่วยปรุงอาหาร เช่น แกงเนื้อวัว ผัดหมู ต้มไก่ ฯลฯ เป็นคนยกอาหารบริการแขก เป็นคนชูดมะพร้าว เป็นคนควบคุมดูแลเครื่องปั้นไฟ เป็นต้นแขกที่มาช่วยงานต้องออกเงินช่วยเจ้าภาพและอาจจะเป็นเจ้าภาพในโอกาสข้างหน้า การช่วยงานจึงเป็นวัฒนธรรมต่างตอบแทน ดังที่ปรากฏในเพลง โทมเจ้าเครื่องไฟว่า

“สวัสดิ์ท่านผู้มีเกียรติ ที่ท่านให้เกียรติทั้งใกล้และไกล มาร่วมงานแต่งงาน
วันนี้ ขอขอบคุณที่ พร้อมด้วยขอบใจ เชิญรับประทาน อาหารกันก่อน ถึงมารีอื่น ๆ
คิมน้ำก่อนก็เป็นไร

ขอบคุณ ๆ แม่ครัว มาช่วยแกว้ว ผัดหมูต้มไก่ แต่ละคนเหนื่อยเหลือเหลือ
แตก ทั้งคนเลี้ยงแขก ขอขอบคุณขอบใจ ขอขอบคุณคนซุคมะพร้าว (ซ้า) คนนั่งกินเหล้า
ทั้งเจ้าเครื่องไฟ

ขอโทษรับญาติพี่น้อง เงินใส่ซองมากคนละเท่าไร อย่างน้อย ๆ ร้อยหนึ่ง แต่
ถ้าไม่ถึงก็คงไม่ไหว ขอโทษเถิดครับคุณ ๆ (ซ้า) เจ้าภาพขาดทุน ขอให้เห็นใจ

ขอบคุณ ๆ อีกที มาแล้วปีนี้ ปีหน้ามาใหม่ มีงาน หากท่านบอกมา ขอโทษ
ล่วงหน้าถ้าไม่ได้ไป ถ้าการต้อนรับ ขาดตกบกพร่อง (ซ้า) งานนี้ขอรับรอง ให้โทษเจ้า
เครื่องไฟ”

(โทษเจ้าเครื่องไฟ)

๒.๕. การสะท้อนวัฒนธรรมการสร้างอารมณ์ขัน

ชาวบ้านภาคใต้มีกลวิธีสร้างอารมณ์ขันหลายวิธี เช่น

๒.๕.๑. ใช้คำที่มีความหมาย ๒ แฉ่ ๒ มุม โดยมุมหนึ่งเป็นความหมาย
ตรงอีกมุมหนึ่งเป็นความหมายที่ส่อไปในเรื่องเพศ เช่น ใช้คำว่า “นกตาย” ในความว่า
“นกตาย” และ “อวัยวะเพศไม่แข็งตัว” ใช้คำว่า “นก (ยังจัน) ฎู” ในความหมายว่า
“นกยังจันฎู” และ “อวัยวะเพศยังตันตัวยังแข็งตัว” ใช้คำว่า “พ่อโคงเตง” ใน
ความหมายว่า “พ่อโคงเตง” และ “อวัยวะเพศชาย” ใช้พฤติกรรมของพ่อโคงเตง เช่น
“หลับแล้วอย่ารีบดู” “ไม่มีใครปลุกอย่าลุกขึ้นเอง” ทั้งในความหมายตรงและความ
หมายที่ส่อไปในทางเพศ ดังที่ปรากฏในเพลง *ทอกนกตาย* และ *พ่อ โคงเตง* ว่า

“วันนี้ต้องขอเปิดอก เพื่อนมันจีทกว่าทอกนกตาย ที่จริงแล้วเพื่อนมันแกล้ง พุดให้ทอกเสียดาย มาทำพ่นกันได้ ถ้าทอกนกตายจะให้สองกลม... อย่าไปเชื่อเพื่อน มันแกล้งหยอก ทอกขอบอกว่านกยังขันดี ถ้าไม่เชื่อไปถามเมียดู นกมันดูหัวรุ่งทุกที่ บางวันขันได้ขันดี (ซ้ำ) ขันแต่ละทีตั้งเป็นชั่วโมง”

(ทอกนกตาย)

“(สร้อย) นอนเถิดพ่อนอน นอนเถิดพ่อโตงเตง (ซ้ำ) พ่อหลับแล้วย่ารีบลุก ไม่มีใครปลุก อย่าลุกขึ้นเอง

พ่อนอนหลับให้เป็นสุข อย่าลุกขึ้นมาข่มเหง ตอนนีไม่มีอาหาร (ซ้ำ) ให้รับประทานหรือพ่อโตงเตง

ลำบากอดอยากมานาน นึกสงสารเจ้าพ่อโตงเตง มันลุกขึ้นมากลางดึก (ซ้ำ) หงึก ๆ สายหัวโคลงเคลง (สร้อย)

กงหิวจนนอนไม่หลับ รำคาญจริงกรับ รำคาญฉิบแพง พ่อโตงเตงมันเดี้ยวลุก เดี้ยวลุก (ซ้ำ) ไม่มีใครปลุกมันลุกขึ้นเอง

ตอนนี้ผู้หญิงมันแพง ยิ่งปากแดง ๆ ยิ่งแพงฉิบแพง ของถูก ๆ ชั่วครั้งชั่วคราว (ซ้ำ) โรคเอดส์นั่นเล่า ก็ยังนึกเกรง (สร้อย)

เพียงรอให้พ่อเรารวย ถูกหวยสักงวดเจ้ง ๆ อยากกินลูกสาวกำนัน (ซ้ำ) กงไม่ เกินฝัน หรือพ่อโตงเตง

เรารวยขึ้นมาสักหน มีคนเอามาให้กินเอง ตอนนี้อดอยากปากแห้ง (ซ้ำ) ไม่ถึง ลงแดง หรือพ่อโตงเตง (สร้อย)”

(พ่อโตงเตง)

๒.๕.๒. ชี้นำให้คิดไปในเรื่องเพศ ซึ่งปรากฏบ้างดังตัวอย่าง

“แม่ค้าขายผ้าว่ามาถืออกดู แม่ค้าขายหนูว่าช่วยซื้อมั่ง แม่ค้าขายปออยู่สวยเต็ด (ซ้ำ) นั้นแม่ค้าขายเห็ด หน้า-สวยจัง”

(ชมแม่ค้า)

“สาวปักษ์ใต้ไฉนไหม พี่เอกซัซเป็นห่วง กลัวน้องจะถูกหลง ให้หลงติดบ่วง
โลกีย์ กลัวน้องจะนำตาเล็ด เพราะถูกเขา- เด็ดฟรี ๆ ”

(ห่วงสาวใต้)

“เสียดายแท้ ๆ สาวแก่เอ๋ย ถ้าน้องอยู่ให้ - หน้าน้องเหี่ยว เหมือนกับรถที่ไม่มี
คนขับ ไม่เคยลองขับ ไม่เคยขับสักครั้งเดียว รถยังใหม่ไม่ยอมให้ใครเชย รถเก่าไยเขย
ถึงจะเข็กไม่เปลี่ยว แต่งงานเกิดแม่สาวแก่เอ๋ย ไม่ควรอยู่ให้ - หน้าน้องเหี่ยว... สาว
แก่ทอแต่งเสียเถิดปีนี้ ถ้าปีหน้าแล้วบางที - หน้าน้องที่ขียว”

(จุดเทียนสาวแก่)

๒.๕.๓. เล่าเรื่องเกินจริงเกินเชื่อ ในลักษณะประชดเช่นเล่าว่า คางคกได้นั่งรถเก๋ง
อิงอ่างเข้าไปในห้างเพื่อบันทึกเพลงลงในแถบบันทึกเสียง ผึ่งก่า(กึ่งก่า) ได้
แต่งงานกับดาราราภาพยนตร์ ผึ่งกือ (กึ่งกือ) ได้เป็นศิลปินเดี่ยว จึงเหลนได้ฉลองลูกที่
บวชเป็นสามเณร จึงหรีดเสียใจที่ซื้อสลากกินรวบไม่ถูก แผลงจี๊วได้สามมีที่ร่ำรวย
แย้มนั่งคิดฝันถึงหญิงสาว แมงกะซอนร้อนใจเพราะยังไม่ได้ชำระดอกเบี้ยย เต่ากินเหล้า
จนเมามาย ดังที่ปรากฏในเพลงเหมือนขี้หกว่า

“ว่าไปแล้วกะเหมือนขี้หก	คุณคางคก ได้นั่งรถเก๋ง
(เบนชัวร์ล่าสุดชาติโกงหนัด พบคนรู้จักไม่ทักผิด)	
คุณอิงอ่างเข้าห้างอัดเพลง	กูตายเหงหว่างนี้โด่งดัง
(แต่แรกมืออ่อนสอนง่าย หวางนี้มีมือหยับแข็งเหวอ)	
คุณผึ่งก่าขาวาร่ำรวย	ได้เมียสวยเป็นดารานาง
(เดินคอเช่อกัมไม่ลง ได้เมียเหลือแต่ได้ทองเทียนนะ)	
คุณผึ่งกือเขาลือกันจ้ง	ว่าไปดังเป็นศิลปินเดี่ยว
(ทบไม่ได้ ๆ พอดังแล้วลืมเพื่อน กลัวเพื่อน้อ้พลอยดังหอ)	

คุณจึงหลนหลองฉรรลูป่าว   เอากากพร้าว ไปผัดหัวเหนียว
(งานนี้ใหม่รหนด แจกบัตรหลายร้อยรับส่วนบุญ)

คุณจึงหรีดหน้าซิดหน้าเชียว   ไม่ถูกตัวเดียวผัดเอาหลายพัน
(ไม่คิดมั่งเทอหลวงพ่อถ้ำบอกเม่น แกไม่พักแจกฎีกา ทอดผ้าป่าสร้างโบสถ์)
แมงจิวัว ได้ผิวเก่าแก่   ใ้อ์เณรแยะได้แต่นั่งฝัน

(คนสวย ๆ ได้พวกสวย ๆ แหม่ด ที่เหลืออย่าว่าอีพอ ไปวัด พาไปป่าช้ากะอายุสี่)

คุณแมงซอนหมั้นร้อนใจกรัน   ดอกหลายพันยังไม่ส่งที่
(ผัด ไปก่อนเจ้าหนี้เทอ ปีนี้ทั้งปีชาติหมั้นบอกงาน ไม่เว้นเดือนเดียวเอาไม่ทัน ๆ)

ชาติหมั้นอยู่เป็นชน ใ้อ์คุณเตา   เมานหลันเขาแล้วมาตีที่
(แต่แล เตานา เขาว่าไม่ แต่เตาบ้าน ไม่ไม่เทวอ มาได้ทั้งปีไม่ซื้อเลย)

อองวคนี่หญิงชายฟังให้ดี   ๖๓๔ เลขสวยเจ้ามือ ๆ”

(เอาใ้แม็คแหละเจ้ามือเทอ ลอยแล้ว ตังแล้ว โด้ดแล้วกะยังไม่โลกหลย
เจ้ามือยืมเล่าวคนี่กินเรียบ)

(เหมือนจี้หก)

๒.๕.๔. ใช้วิธีประชด เช่น ประชดว่าแต่งตัวเข้าเถิด วัน ๆ ไม่ต้องทำ
อะไร แต่งตัวเปิดเพลงสตริง เดินแรงเดินกาเข้า ไม่นานผู้ชายจะมาขอแต่งงานเอง ดังที่
ปรากฏในเพลงแต่งตัวชั่วช่าวา

“แต่งเถิดลูกเอ๊ย ไม่ต้องทำอะไร ลูกแต่งมันเข้าไป แต่งใ้จอนใครเขาชมว่าบ้า
เปิดเพลงสตริงให้ดัง ๆ แล้วเดินแรงเดินกา ถิดว่าไม่นานทรอกหนา ผู้ชายบ้า ๆ คงมาขอ
เอง”

(แต่งตัวชั่วช่าวา)

หรือประชดว่า ภรรยาของคนใคร ๆ ก็ชมว่า รูปร่างอรชรงดงามเหมือนโองใส่
น้ำราชบุรี เสียงหวานปานระฆังแตก สามารถไปโจ้วการรำคือ เล่นรำมีได้ เป็น

กุลสตรีเก่งงานครัว เพราะให้สามีทำเองตลอด แม้ไม่เก่งเรื่องงานบ้าน แต่เธอก็เก่งในเรื่องของงานนุ่ง (การร่วมเพศ) เป็นอย่างดี ดังที่ปรากฏในเพลงเมื่อยะเมยซึ่งว่า

“พูดถึงเมื่อยผมใครก็ชมว่างาม เหมือนกับโองใสน้ำราชบุรี... เสียงแจ้ก็หวาน ป่านระนังแตก เมื่อเวลาน้องแหกปากแต่ละที... ปื่อะเมยจริง ๆ ให้ตาย นำเอาไปโชว์ได้เมื่อยของพี่ กอนอื่นเขาโชว์รำไทย แต่เมื่อยผมส่งไปโชว์รมมี... การบ้านการครัวพี่จะภูมิใจ สมกับเป็นหญิงไทยกุลสตรี ไม่ขาดตกบกพร่องเรื่องในครัว (ซำ) เพราะเธอยกให้พี่ทำทั้งปี ใ้อ์เรื่องการบ้านเธอไม่ชอบยุ่ง แต่ใ้อ์เรื่องการนุ่งล่ะชอบยุ่งดี”

(เมื่อยะเมยซึ่ง)

๒.๑๐. การสะท้อนวัฒนธรรมการใช้บัตรอวยกรอง

การใช้บัตรอวยกรองบันทึกข้อมูลเรื่องราวต่าง ๆ ทำให้สามารถจดจำข้อมูลหรือเรื่องราวต่าง ๆ นั้นได้ง่าย เนื่องจากบัตรอวยกรองมีเสียงสัมผัสคล้องจอง ทุกสังคมจึงนิยมใช้บัตรอวยกรองบันทึกข้อมูลเรื่องราวต่าง ๆ

สังคมภาคใต้นิยมใช้บัตรอวยกรองบันทึกข้อมูลเรื่องราวต่าง ๆ เช่นเดียวกับสังคมอื่น ๆ เช่นใช้บัตรอวยกรองบันทึกว่า พยัญชนะไทยมี ๔๔ ตัว ดังที่ปรากฏในเพลง ก. ไก่ว่า

“เชิญมาฟัง ก. ไก่ เด็กไทยฟังแล้วจงจำ พยัญชนะของไทยเรานี้ (ซำ) มีสี่สิบสี่ ฟังแล้วจงจำ

ก. เอ๋ย ก. ไก่ ข. ไข่ไว้ให้เราหม่า ไปซื้อยามาสัก ข. ขวด (ซำ) ค. กวายหายปวด บ่นอยากกินส้มตำ ค. คนเอ๋ยเดี๋ยวดังเดี๋ยวดับ ฌ. ระนังสิกรับดังประจำ

ง. วุเลื่อยขึ้นบนบ้าน (ซำ) ร้องบอก จ. งานว่าขอข้าวสักคำ ฉ. ผิงตีตั้งผิงฉับ ช. ช้างขยับเข้มารำ ช. โห่เดินโห่เซ่อ ๆ (ซำ) พบ ฉ. กะเมอนั่งทานข้าวยำ

ญ. ผู้หญิงสวยจริงอย่างว่า ฎ. ขญาสวมาแล้วต้องรำ ฏ. ปฎักใช้ปีกก็ได้ (ซำ) ฐ. จวานลาวคลายสวยสดงดงาม ท. มณโฑอากกลมผมดัด ต. ผู้เฒ่าเข้าวัดฟังธรรม

ณ. เฉกรทองปาฏิโมกข์ (เจ้า) ค. เด็กโกหกมันน่าตีให้จำ ค. เต่าร้องเพลง
ลูกทุ่ง ฉ. อุงไว้ใส่ทองคำ ท. ทหารชาติไทยใจกล้า (เจ้า) ช. ธงนำหน้ามีเวลา
สงคราม

น. หนูไปดูหนังถ่าย บ. ใบไม้เขียวแห่งไม้งาม ป. ปลาไปหา ผ. ผึ้ง ผ. ผา
ล้มตึงเพราะพายุกระหน่ำ ฟ. ฟานไปช่วยงานบวช ฟ. ฟินบ่นว่าปวดประจำ

ก. สำเนาไปสิงคโปร์ (เจ้า) ม. ม้าโมโหแพ้ไฮโลว์หน้าดำ ย. ยักษ์ยืนยักษ์เอา
ยักษ์ใหญ่ ร. เรือชักใบลิวลอยลำ ฉ. สิงขอบเลี้ยงไก่แจ้ (เจ้า) ว. แหวงอแงถูกเอาไป
จำนำ

เดินมา ค. ศาลาที่ พบ ช. ถายีนั่งบ่นพึมพำ ส. เสือไล่เสือลายสด (เจ้า) ท.
หีบหนังชดกานเฟดำ พ. จูหาเที่ยวหาลมว่าว อ. อ่างแตกรั่วใครทำ ดึกแล้วนอนเสียเถิด
ลูก (เจ้า) ประเดี้ยวจะถูก ฮ. นกฮูกมันอำ”

(ก.ไก่)

๓. การสะท้อนปัญหาสังคม

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (อ้างถึงในโกศล วงศ์สวรรค์และสถิต วงศ์สวรรค์.
๒๕๔๓ : ๑๗) ได้ให้คำนิยามของปัญหาสังคมว่าดังนี้ “ปัญหาสังคมคือ สถานการณ์
อย่างหนึ่งอย่างใด ที่ไม่สอดคล้องกับค่านิยมของคนเป็นจำนวนมากของกลุ่ม หรือของ
สังคมหนึ่ง จนเป็นเหตุให้เขาตกใจที่จะกระทำการแก้ไขสถานการณ์นั้น เมื่อเขา
ตระหนักว่าอยู่ในวิสัยที่จะทำได้”

ในบทเพลงของคอกหญ้า นางเมินได้สะท้อนปัญหาสังคมของสังคมภาคใต้
หลายประการ ดังนี้

๓.๑. ปัญหาการเล่นการพนัน

ชาวบ้านภาคใต้บางคนติดการพนัน เช่นติดไพ่หมกมุ่นอยู่กับการเล่นไพ่
ปรารถนาจะได้เล่นไพ่จนลืมเอาใจใส่ครอบครัว บางครั้งถึงกับแข่งให้สามีตายเพื่อตน
จะได้เล่นไพในงานศพสามีได้ ดังที่ปรากฏในเพลงอีพันเล่นไพ่ว่า

“อีพันมันชอบเล่นไฟ แข่งให้หัวตายสามวันเจ็ดวัน หัวตายเสียได้ก็ดี กราวนี้กู
จะเล่นให้มัน หัวตายกูจะไว้เจ็ดวัน จะเล่นไฟกันทั้งเจ็ดวัน (ซ้ำ) จะได้เล่นไฟกันทั้งเจ็ด
วันเจ็ดคืน”

(อีพันเล่นไฟ)

ในเพลงวัดหรือบ่อนสะท้อนว่า ชาวบ้านภาคใต้เล่นการพนันหลายชนิด คือ ไฟ
โป ไฮโล และเล่นกันประเจิดประเจ้อ ไม่รู้จักกาลเทศะ แม้ในงานศพในวัดยังมีการเล่น
การพนัน มีการเก็บค่าตั้ง จนวัดจะกลายเป็นบ่อน ก่อความอึดอัดรำคาญแก่คนที่รู้จักผิด
ชอบชั่วดีต้องการให้เลิกพฤติกรรมที่ชั่วร้ายนี้อย่างยิ่ง ดังที่ว่า

“เห็นแล้วมันอึดอัด นี่มันวัดหรือบ่อน ไฟโปไฮโลมีครบ พอมีงานศพตั้งวง
สลอน พระเทศน์นาน ๆ ไม่ได้ อีพวกขาไฟมันบ่นไม่หยุดหย่อน

เห็นแล้วมันอึดอัด นี่มันวัดหรือบ่อน บางทีก็กลายเป็นบาร์ เหล้าเบียร์เอามาดื่ม
หน้าพระนอน เมมาแล้วเสียงดัง ไอ้อวด แข่งกับพระสวด ไม่หยุด ไม่หย่อน

ไม่เห็นกับพระสงฆ์ ไปรดเห็นกับพระศาสนา อย่าเอาวัดเป็นบาร์ อย่าเอาวัด
เป็นบ่อน บาบถึงมองไม่เห็น เราเป็นชาวพุทธควรสังวร

เห็นแล้วมันอึดอัด นี่มันวัดหรือบ่อน ทำบุญแต่กลับได้บาป เจ้าภาพควรจะ
สังวร เห็นแก่ค่าตั้งไม่เห็นแก่บาป เจ้าอัยเจ้าภาพเลิกเอาวัดทำบ่อน”

(วัดหรือบ่อน)

ในเพลงผัวครบวงจรสะท้อนว่า ชาวบ้านภาคใต้เล่นการพนันหลายชนิด คือ
กลีอกแกล็ก (ไฮโล) วัวชน ไก่ชน และเล่นกันเป็นประจำ ดังที่ว่า

“หวานเที่ยง ๆ ชอบชวนเด็ก ๆ นั่งแทงกลีอกแกล็ก ไม่เดือด ไม่ร้อน วัวชนไก่ชน
นัดไหนนัดนั้น ถึงไหนถึงกันหัวฉันไปก่อน เรื่องดี ๆ ไม่มีให้พบ มันชวน่าตบ ไอ้ผัว
ครบวงจร”

(ผัวครบวงจร)

๓.๒. ปัญหาการเรียไร บอกแขก บัตรเจริญ

ในบทเพลงของดอกหญ้า นางมีนหลายเพลงได้สะท้อนปัญหาการเรียไร บอกแขก บัตรเจริญที่ชาวบ้านภาคใต้ต้องประสบ เช่น

ในเพลง **ชายไก่อ่วยงาน** สะท้อนว่า ชาวบ้านภาคใต้ต้องเดือนร้อนเพราะได้รับ บัตรเจริญให้ไปร่วมงานต่าง ๆ หลายงาน ครั้นจะไม่ไปก็เกรงใจ ตัวเองก็ยากจน บางวัน ต้องไปช่วยงานหลายงาน จึงจำเป็นต้องขายแม่ไก่อี่เลี้ยงไว้เพื่อจะได้เงินไปช่วยงาน ดัง ที่ว่า

“จนเหลือเชื่อ จนไม่เหลือ ไทร เหลือแม่ไก่อูยี่ห้าแม่ ตั้งใจเลี้ยงไว้เอาลูก งาน
กะถูกทั้งไกลทั้งแก่ ต้องขายแม่ไก่อ่วยงาน (จ้ำ) แม่ไก่อานเกลี้ยงแผลมาแล้ว

งานศพกะจ้าน งานแต่งงานกะหลาย ไม่ไปไม่ได้คนไกลคนแก่ เบี้ยไม้ก็ต้อง
ยืมหากกลัวเพื่อนว่ากระแหนะกระแหนะ บอกไม่อายุว่าต้องขายไก่อ (จ้ำ) ตาหั่งซื้อ ไปไม่
เชื่อนามแล

ขายแม่ไก่อหัวใจอ้างว้าง ผัดน้ำผึ่งจ้างกะยังคิดถ้วนแก่ จะขายไทรช่วยงานเขาล่า
งานเดือนเก้ากะหยับเข้านแก่ บางวันแก้งานสิบงาน (จ้ำ) โอ๊ย ตัวจวนต้องโมงบาน
แน่ ๆ

อย่าให้เพื่อนว่า อย่าให้เพื่อนหลง ลูกทองแห้งช่างหัวมันแล้ อย่าให้เพื่อนหมา
ต้องเอาหน้าไว้ ไปจนได้งานไกลงานแก่ บอกไม่อายุว่าต้องขายไก่อ (จ้ำ) อย่าให้เหลือ
ไทรบอกมาเหลือ ๆ (วันนี้ยังแปดงานหลาย แล้วหมันอีเหลือ ไทร)”

(ชายไก่อ่วยงาน)

ในเพลง **กลัวบัตรเจริญ** สะท้อนว่า ชาวบ้านภาคใต้นิยมแจกบัตรเจริญทั้งงานบวช
งานแต่งงานลูกสาว (ลูกสาวได้เริน) งานวัด จนผู้ที่ได้รับบัตรเจริญเดือนร้อนมาก จนพูด
ประชดว่า อยากจะเรือเริน (เรือบ้าน) หนีไปให้พ้น ดังที่ว่า

“วันเอน ๆ ทำเป็นไม่รู้จัก เอ๊ะวันนี้มันทักทำไทร เห็นของขาวจึงได้เข้าใจ (จ้ำ)
ไม่ใช่อะไรหมันแจกบัตรเจริญ

นึกแล้วว่าต้องถูกเข้ล่า ไม่บวชลูกบ่าวกะลูกสาวได้เริน ปีทั้งปีรับแต่บัตร
เชิญ (ซำ) กูอยากเรื่อเริน ไปอยู่ในรู

ปีหนึ่ง ๆ ถูกเข้หลายร้อยบาท หมั้นบอกเอาโฉมบียได้เฉียนกู อยากเรื่อเริน ไป
อยู่ในรู (ซำ) กลัวจ้งหู ไอ้เรื่องบัตรเชิญ

สังกะหรีแเกาะเอาเสี่ยหนัด พอมึงงานวัดแล้วแกอุดสำหัดเคิน หลายคนบ่นอยาก
เรื่อเริน (ซำ) เพราะกลัวบัตรเชิญกับใบฎีกา”

(กลัวบัตรเชิญ)

ในเพลงตายคาบัตรเชิญสะท้อนว่า ชาวบ้านภาคใต้นิยมแจกบัตรเชิญ แจกบัตร
เชิญกันทั้งปี บางคนได้กำไรจากการแจกบัตรเชิญ เพราะผู้ที่ได้รับบัตรเชิญมักจะเกรงใจ
จึงจำเป็นต้องไป แม้จะไม่ค่อยมีเงินก็พยายามไปหยีบยืมมาจนได้ การไปร่วมงานก็ต้อง
ช่วยงาน งานหนึ่งไม่น้อยกว่า ๑๐๐ บาท หลายคนยอมรับสภาพความเดือดร้อนนี้ แต่ก็
แสดงความเห็นเชิงประชดว่า ควรจะลดการแจกบัตรเชิญลงบ้าง ดังที่ว่า

(สร้อย) บัตรเชิญ ๆ ๆ แจกกันเพลินบัตรเชิญใบแจก แจกเอ้าแจก (ซำ) เอ้าแจก
ใบแจกบัตรเชิญ

แจกกันให้สนุก ใครจะทุกข์เราหนุกเหลือเกิน แจกทุกทีมีแต่กำไร ก็เลยได้ใจ
ยังแจกยังเพลิน แจกทุกทีกำไรทุกที (ซำ) ไอ้ย ทั้งปีจึงมีแต่บัตรเชิญ

แจกอย่าให้ตั้งตัว แจกเมียแจกผัวแจกกันให้เพลิน เข้าบ่าวก็แจกเจ้าสาวก็แจก
แจกใบแจกแจกกันเหลือเกิน แจกจนรามาเินเอาไม่ทัน (ซำ) แจกกันทุกวันแจกให้มัน
ยับเยิน

แจกกันเสี่ยจนมั่ว ไม่ไปก็กลัวพบกินจะเงิน ไม่มีเงินก็จำต้องไป หยีบจนได้
เสี่ยค่าบัตรเชิญ ห้าสิบเจ้าภาพหน้าบึ้ง อย่างน้อยร้อยหนึ่งไม่ขาด ไม่กิน

แจกได้ก็ให้แจกไป ไม่เป็นไรแจกได้ก็เชิญ จะได้นูญหรือว่าได้บาป ขอให้
เจ้าภาพท่านจงเจริญ แจกมาเถิดครบผมพร้อม (ซำ) ชาตินี้ยอมตายคาบัตรเชิญ”

(ตายคาบัตรเชิญ)

๓.๓. ปัญหาความไม่เป็นธรรมของสังคม

ในเพลง *กฎหมายเมืองไทย* สะท้อนว่า สังคมไทยซึ่งรวมถึงสังคมภาคใต้ ไม่ได้ ได้รับความเป็นธรรมที่เท่าเทียมกันคนที่มีความรู้มีอำนาจ คนที่รู้กฎหมายเป็นคนที่ได้เปรียบ แม้จะทำผิดก็ไม่ถูกลงโทษ ส่วนคนที่มีไม่มีความรู้ ไม่รู้กฎหมาย หลีกเลียงกฎหมายไม่เป็น เมื่อทำผิดต้องได้รับโทษทันที จึงมีคนสรุปว่า กฎหมายเมืองไทย ศักดิ์สิทธิ์เฉพาะกับชาวบ้าน ดังที่ว่า

(สร้อย) กฎหมาย ๆ เมืองไทย ใครว่าเท่าเทียมกัน จะให้เชื่อกงจะยาก แยกปากพูด ไปยังงั้น อีตอนพูดกับอีตอนใช้ เชื่อเถิดกฎหมายไม่เท่าเทียมกัน

เห็นมาทุกยุคทุกสมัย ที่ตัวใหญ่ ๆ นั้นแหละสำคัญ ยังคงอยู่เหนือกฎหมาย ถึงจับได้แต่ไล่ไม่ทัน ทำผิดมานับไม่ถ้วน ก็ยังลอยนวลอยู่ได้ทุกวัน

ชาวบ้านผินน้อยผินนิด บางครั้งไม่ผินยังติดคุกมัน หลายคนยังนึกสงสัยกฎหมายเมืองไทยมันอะไรกัน กิด ๆ ไปเหมือนโยแมงมุมตัวเล็กขู่ม ตัวใหญ่ปล่อยมัน (สร้อย)

กฎหมายเหมือนดาบเล่มงาม ไอ้คนถือด้ามได้เปรียบกว่ากัน ประชาชนแก่คนถือปลาย เขาชักเมื่อไร ได้เลือดเมื่อนั้น ประชาชนก็ต้องกระอัก ถ้าโดนเขาชักดาบออกมาฟัน

กฎหมาย ๆ เมืองไทย ถึงจะพูดไปมันก็แค่นั้น เกิดมาเป็นประชาชน ก็ต้องอดทนสู้ยอมรับมัน ยังไง ๆ ก็อย่าไปทำผิด กฎหมายศักดิ์สิทธิ์ กับชาวบ้านเท่านั้น”

(กฎหมายเมืองไทย)

ในเพลง *เด็กเส้น* สะท้อนปัญหาสังคมไทย ซึ่งรวมทั้งสังคมภาคใต้ว่ามีการแบ่งพรรคแบ่งพวก มีการเอื้อประโยชน์แก่พรรคพวกเส้นสายของตนโดยมิได้คำนึงถึงความยุติธรรม คนที่มีพรรคมีพวกมีเส้นสายจึงได้เปรียบ ดังที่ว่า

“เส้น ๆ ๆ เมืองไทยเดี๋ยวนี้มันมีแต่เส้น เส้น ๆ ๆอยากทำงานดีก็ต้องมีเส้น
เส้น ๆ ๆ เส้นขาดเส้นคู่ต้องหลุดกระเด็น แพ้พวกเด็กเส้น เสียเป็นแน่นอน เส้น ๆ ๆ
เส้น ๆ ๆเส้น ๆ ๆ”

(เด็กเส้น)

ในเพลงเพลงสะพานวันละเพลง สะท้อนว่าในวงการเพลงของสังคมไทย ซึ่ง
รวมถึงวงการเพลงของสังคมภาคใต้ขาดความเป็นธรรม นักจัดรายการเพลงไม่ได้เลือก
เปิดเพลงที่ดี หรือเพลงตามคำขอหรือเพลงที่ใหม่ แต่เลือกเปิดเพลงตามที่เขาจ้างให้เปิด
เพลงละ ๑ พันบาท ดังที่ว่า

“นักร้องดี ๆ กลับไม่มีโอกาส มันน่าอนาถหนอวงการเพลง ลงทุนอัดเองก็
ต้องฟังเอง จะจ้างเปิดเพลง โอ๊ยเพลงสะพาน เพลงสะพาน โอ๊ยวันละเพลง
ถึงร้องไม่ดีแต่ถ้ามีโอกาส ก็ยังสามารถดังได้ครึ่งแครง ชัดเสียงให้ฟังทุกวันก็
ดังเอง เขาจ้างเปิดเพลงกันเพลงสะพาน เพลงสะพาน โอ๊ยวันละเพลง

สงสารคนฟังบ้างเถิด อย่าได้เปิดตามใจตัวเอง ขอเพลงดีบอกว่าไม่มีเพลงเลือก
เองเปิดเองเพราะเพลงสะพาน เพลงสะพาน โอ๊ยวันละเพลง

นักร้องดี ๆ ให้เขามีโอกาส ให้เขาสามารถได้มาบรรเลง อย่าคุมกำหนด ให้
เขาเกิดสักเพลง เลิกจ้างเปิดเพลง โอ๊ยเพลงสะพาน เพลงสะพาน โอ๊ยวันละเพลง ๆ”

(เพลงสะพานวันละเพลง)

๓.๔. ปัญหาการแพร่ระบาดของยาบ้า

การแพร่ระบาดของยาบ้าซึ่งเป็นยาเสพติดข่มเป็นอันตรายทั้งต่อผู้เสพและต่อ
สังคม ทุกสังคมจึงพยายามปราบปรามยาเสพติด ซึ่งรวมทั้งสังคมภาคใต้

ในบทเพลงของคอกหญ้า นางมินหลายเพลงสะท้อนว่าในภาคใต้มีการแพร่
ระบาดของยาบ้า ซึ่งเป็นยาเสพติดที่ร้ายแรงชนิดหนึ่ง เช่น

ในเพลงแม่ค้าท่าแพสะท้อนว่ามีการแอบขายยาบ้าที่ทำแพขนานยนต์ สงขลา
ดังที่ว่า

“ถ้าซื้อขอขอบคุณด้วย ขอขอบคุณที่ช่วยอุดหนุน ขอขอบคุณนะคะขอบคุณ (จ๋า) ที่ช่วยอุดหนุนแม่ค้าทำแพ (จ๋า) (พูด) น้ำใหม่คะ ๆ ซาเย็น โอเลี้ยง โถ๊ก แพนด้า เหนียวไก่ ไช่ณกกระทา หนังสือพิมพ์ใหม่คะ มติชน เดลินิวส์ ข่าวสดคะ ไทยรัฐก็มี นะคะ ยาหอม ยาลม ยาคม ยาบัวอู๋ไม่มีคะ มีแต่ยาหม่อง ขอขอบคุณนะคะ ขอขอบคุณ ค้า”

(แม่ค้าทำแพ)

ในเพลงตำรวจปวดหัวสะท้อนว่าในภาคใต้มีการซื้อขายยาบ้ากันมาก แม้เจ้าหน้าที่พยายามจับกุมแต่ก็ยังมีการขายกันอยู่ ดังที่ว่า

“ผิดกฎหมายนั้นรู้กันอยู่ รู้ทั้งรู้ยั้งคือยั้งดัน ยาบ้ารู้ว่าเป็นยาพิษ รู้ว่าผิดยั้งไม่ เลิกกัน ยั้งขายยั้งซื้อยั้งคือยั้งดัน จับกันทุกวัน ไม่หมดสักที”

(ตำรวจปวดหัว)

๓.๕ ปัญหาการเล่นการเมืองเพื่อประโยชน์ของตนและพรรคพวกของตนและการทุ่มเงินซื้อคะแนนเสียง

ในเพลงออนทูนสะท้อนว่าสังคมไทย ซึ่งรวมทั้งสังคมภาคใต้มีการเล่นการเมืองเพื่อประโยชน์ของตนและพรรคพวกของตนและมีการทุ่มเงินเพื่อซื้อคะแนนเสียง ดังที่ว่า

“ประเทศไทยไซ้ของกูคนเดียว กูไม่เกี่ยวจะเป็นยังงี้ จะวิกฤตเสรษฐกิจแก่ ไทน์ (จ๋า) กูไม่สนใจช่างประเทศไทยมัน

แต่ญาติกูเมียกูลูกกู เพื่อนกูพรรคกูสำคัญ ผลประโยชน์พรรคพวกกูนั้น (จ๋า) มันต้องสำคัญกว่าประเทศไทย

ให้กูสบายเอาไว้ก่อน คนอื่นเดือดร้อนนั้นไม่เป็นไร กูลงทุนมาแล้วทำไร มันคิดตรงไทน์ที่กูออนทูน

ทุ่มเงินซื้อเสียงมาทำได ไม่ได้กำไรก็แย้จุกัน คุณขายสิทธิผมซื้อก็สมควร
(ซ้ำ) จะมาทวงบุญคุณกันอีกทำไม”

(ถอนทุน)

๓.๖ ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียง

ในเพลงกาพิตเบอร์สะท้อนว่าในสังคมไทย ซึ่งรวมทั้งสังคมภาคใต้มีการซื้อสิทธิขายเสียง โดยการส่งเงินผ่านหัวคะแนน เสียงละสองร้อยบาท ผู้ที่ได้รับเงินจะกาหมายเลขของผู้ที่สมัครตามที่ตกลงกัน ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงนี้คงจะมีทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง จึงมีการต่อต้านไม่ให้เลือกคนที่ทุ่มเงินซื้อสิทธิ ดังที่ว่า

“กาพิตเบอร์ ๆ กาพิตเบอร์ ถ้าเงินไม่มาผมต้องกาพิตเบอร์ ไม่รู้เป็นไงครับหัวคะแนน ถ้าเลือกผู้แทนแล้วผมมันบลอ ถ้าเงินไม่มาแล้วต้องกาพิต (ซ้ำ) ยามไปใช้สิทธิกาพิตเสมอ

กาพิตเบอร์ ๆ กาพิตเบอร์ ถ้าเงินไม่มาผมต้องกาพิตเบอร์ ไม่ได้สองร้อยผมไม่ค่อยจะจำ ไม่ใช่แกล้งทำมันป้า ๆ เป้อ ๆ จริง ๆ ครับหัวคะแนน (ซ้ำ) ไปเลือกผู้แทนกาพิตเสมอ

กาพิตเบอร์ ๆ กาพิตเบอร์ ถ้าเงินไม่มาผมต้องกาพิตเบอร์ แต่ถ้าเงินมาแล้วกากบาท รับรองไม่พลาดพลาดจริงเออ ถ้าเงินไม่มาแล้วกาไม่เป็น (ซ้ำ) ไม่ใช่พูดเล่นบ้ดรเสี่ยเสมอ

กาพิตเบอร์ ๆ กาพิตเบอร์ ถ้าเงินไม่มาผมต้องกาพิตเบอร์ ไปเลือกผู้แทนคราวนี้ โปรดเลือกคนดีครับพี่น้องเทอ คราวนี้ขอให้เปลี่ยนความคิด (ซ้ำ) ถ้าใครซื้อสิทธิกาให้พิตทุกเบอร์”

(กาพิตเบอร์)

๓.๗ ปัญหาการเห็นแก่ได้ ไม่ตระหนักในความสำคัญของการเลือกคนดีเข้าไปเป็นผู้แทนปกครองบ้านเมือง ไม่ตระหนักถึงความเสียหายของบ้านเมืองที่เกิดจากการทุจริตโกงกิน

ในเพลง*แค่เหล้าจอกเดียว* สะท้อนว่าสังคมไทยซึ่งรวมทั้งสังคมภาคใต้เป็นสังคมที่เห็นแก่ได้ มีการขายเสียง เพียงได้กินเหล้าของผู้สมัครเพียงแก้วเดียว ก็พร้อมที่จะเลือกคนนั้นเป็นผู้แทน โดยไม่ได้ตระหนักว่า การเลือกคนเลวเข้าไปเป็นผู้แทนปกครองบ้านเมือง จะทำให้บ้านเมืองเสียหายเพียงใด ดังที่ว่า

“รู้ว่าเขาหลอก ใจเต็มใจให้หลอก ได้กินสักจอก เขาหลอกก็เอา บ้านเมืองฉิบหายไม่รู้ ให้รู้ได้เมา ผู้แทนเน่าๆ ก็เลือกเข้าไป

รู้ว่าเขาหลอก ใจเต็มใจให้หลอก ได้กินสักจอกครึ่งจอก แล้วทาบใจ ใจไม่รู้เรื่อง บ้านเมืองจะเป็นยังไง ผู้แทนคนไหน ให้กินเหล้าแล้วกว่าดี

ผู้แทนซื้อเสียง ขอเพียงให้บอก แคเหล้าสักจอก เบอร์ไหนบอกมาซี สิทธิของกู ฮะๆ ฮ้า ราคาแค่นี้ เฮ้ยมันดูถูกสินดี แคเหล้าจอกเดียว

รู้ว่าเขาหลอก กูก็ช่างหัวมัน เขาคอร์รัปชั่น กินเมืองกูก็ไม่เกี่ยว กูเพียงได้กินเหล้าฟรีแค่ออกเดียว กูชอบนักเชียวเหล้าฟรีของผู้แทน”

(แค่เหล้าจอกเดียว)

๓.๘ ปัญหาการขาดคุณธรรมไร้สำจะไร้อุดมการณ์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นักการเมือง

ในบทเพลงของดอกหญ้า นางเมิน หลายเพลงได้สะท้อนปัญหาการขาดคุณธรรม ไร้สำจะ ไร้อุดมการณ์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นักการเมือง เช่น

ในเพลง*สองร้อย*สะท้อนว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางคนไปซื้อคะแนนเสียง คะแนนละ ๒๐๐ บาทและให้คำมั่นสัญญาว่าหากชาวบ้านเลือกตนเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ตนจะปรับปรุงแก้ไขความยากจนให้หมดไปชาวบ้านจะร่ำรวยขึ้น แต่หลังจากเลือกตั้งแล้วชาวบ้านยังยากจนเหมือนเดิม แต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

กลับร่ำรวยขึ้น ชาวบ้านจึงสรุปว่าจะเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสักกี่ครั้ง คนก็ยังยากจนเหมือนเดิม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ยังคงเป็นคนเห็นแก่ได้ไว้ตั้งจะ เป็นคนไม่ดี เช่นเดิม ดังที่ว่า

“(สร้อย) เรามาไปกันเหวย เอ๋ยเราไปเลือกผู้แทน (จ้ำ) อย่าลืมรับแฟน ๆ (จ้ำ) ไปเลือกผู้แทนที่แสนดีเอ๋ย

เลือกผมเถิดครับน้องพี่ อยู่ดีกินดีรับพี่น้องเอ๋ย กินคืออยู่ไม่กี่วัน เขาเลี้ยงไม่ อัน พี่เอ๋ยน้องเอ๋ย พอเลือกเสร็จมันแสนสลด (จ้ำ) เพราะเราต้องอดตามเคย

เลือกผมเถิดครับพี่น้อง เลือกผมรับรองว่าต้องรวยเลย รับรองแค่สองสามปี ได้เป็นเศรษฐีที่เอ๋ยน้องเอ๋ย รวยจริงแต่รวยผู้แทน (จ้ำ) พวกเราเร็นกันตามเคย

ยังดีที่ได้สองร้อย ถึงน้อยไปหน่อยช่างมันเถิดเหวย ดีกว่าไม่ได้อะไร เพราะถึงยัง ไรก็ทงเหมือนเคย เขาได้ไม่รู้กี่ล้าน (จ้ำ) พวกเราชาวบ้านสองร้อยตามเคย

งมเข็มนยังง่ายเสียกว่า เลือกยากจริงหนาผู้แทนแม่เอ๋ย ผู้แทนดินนั้นอยู่ที่ไหน หน้าตาเป็น ไร ไม่รู้จักเลย เลือกมาไม่รู้กี่ที (จ้ำ) ได้ผู้แทนดีไม่เกี่ย - ไม่เคย”

(สองร้อย)

ในเพลงเพื่อประชาชนกุดละเบือ สะท้อนว่าชาวบ้านภาคใต้ไม่ศรัทธาในคำพูดของนักการเมือง เนื่องจากการพูดกับการกระทำ ไม่ตรงกันมาตลอด ดังที่ว่า

“คำก็ประชาชน สองคำก็ประชาชน มีสักกี่คนเพื่อประชาชนจริงใจ โอ๊ยกุดละเบือ ไม่อยากจะเชื่อมั่นหมิ่นเบือหมิ่นบุด หยุตหยุตเสียที่ได้ใหม่ เพราะมันออกจากปากไม่ได้ออกจากใจ กุดละเบือ ๆ

ฟังแล้วก็จะอ้วก ฟังแล้วก็จะอ้วก เพื่อพรรคเพื่อพวกเพื่อห้องเพื่อใคร เพื่อใครกันแน่ เห็นมันมีแต่มันยังแย่งจน ประชาชนรู้ใหม่ สักแต่ว่าพูดแล้วจะพูดทำไม กุดละเบือ ๆ

เพื่อพี่น้องประชาชน ฟังเสียงจนทนฟังไม่ไหว ไม่รู้กี่ปีพูดยังงี้ทุกที มันหมิ่นเบือเต็มที ไม่รู้กี่สมัย หุคอย่างงี้ทุกทีไม่เห็นมีอะไร กุดละเบือ ๆ

ถ้าก็ประชาชน สองคำก็ประชาชน มีสักกี่คนเพื่อประชาชนจริงใจ โอ๊ยพูด
พร่ำพร้อ ไม่มีใครเชื่อแล้วเพื่อประชาชน หยุตพ่นเสียที่ได้ใหม่ เย็บปากใส่หูรูต
อย่าได้พูดต่อไป กูละเบือ ๆ กูละเบือ ๆ กูละเบือ คำว่าเพื่อประชาชน”

(เพื่อประชาชนกูละเบือ)

ในเพลง**ไม่เหมือนปากว่า** สะท้อนว่าชาวบ้านภาคใต้ไม่ศรัทธาในระบบการ
เลือกตั้งว่าจะได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นคนดีมากพอ ชาวบ้านเห็นว่าสมาชิก
สภา ผู้แทนราษฎรที่ได้รับการคัดเลือก ไม่ได้ไปทำหน้าที่แต่กลับไปแย่งตำแหน่งกัน
บางครั้งมีการทุจริตในการเลือกตั้งจนต้องยกเลิกและต้องเลือกตั้งใหม่ สมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรบางคนพูดว่า จะทำเพื่อประชาชน แต่การกระทำกลับตรงกันข้ามอย่าง
สิ้นเชิง ดังที่ว่า

“(สร้อย) เมื่อไรเมืองไทยจะเจริญ ๆ ชาติหน้าบ้าย ๆ ก็คงจะไม่เจริญ
เลือกตั้งแต่ละครั้งแต่ละที ได้คนดีเข้าไปน้อยเหลือเกิน เลือกเข้าไปเพื่อให้
แก้ปัญหาก็พวกมันดันผ่าไปดำกันเพลิน เวลาแก้ปัญหาก็ไม่มี เพราะมันแย่งเก้าอี้กันจน
ยับเยิน

พวก ป.๔ เขาไม่ให้เข้ามา ให้อีกพวกปริญญาก็แย่งกันเพลิน แย่งกันไม่มีวัน
จบสิ้น แย่งโกงแย่งกินกันจนยับเยิน เข้าไปแก้กลับไปสร้างปัญหา การพัฒนาจึงไม่
ก้าวหน้า

เลือกตั้งแต่ละครั้งแต่ละที กว่าจะได้คนดีหมั้นยากเหลือเกิน เลือกแล้วต้อง
มาเลือกใหม่ เมืองเอ๋ยเมืองไทยเมื่อไหร่จะเจริญ ยิ่งยามนี้ยิ่งไม่มีงบประมาณ พวกมัน
ดันผลาญกันเพลิน

ปากว่าเพื่อประชาชน ทุกคนแก้พูดให้ฟังเพลิน ๆ ประชาชนกลับยิ่งจนยิ่งชวย
พวกมันดันรวย ๆ กันเหลือเกิน เพื่อประชาชนยังงั้นกว่า ไม่เหมือนปากว่าเลยพอมหา
จำริญ”

(ไม่เหมือนปากว่า)

ในเพลง **เทวดาตัว** สะท้อนว่าชาวบ้านภาคใต้ไม่ค่อยศรัทธาในผู้บริหารอันเนื่องมาจากผู้บริหารขาดคุณธรรม เช่น ไปสนับสนุนคนชั่วแทนที่จะสนับสนุนคนดีขาดเหตุผลขาดปัญญาวิจารณ์ญาณไปจับคนที่ไม่ได้กระทำความผิดแทนที่จะจับคนที่ทำผิด ไม่ปฏิบัติหน้าที่ปล่อยปละเลยเปิดโอกาสให้คนทำผิด เห็นผิดเป็นชอบ เช่น เห็นว่าควรเปิดบ่อนเสรี ดังที่ว่า

“เทวดาท่านคงตาถั่ว จึงเห็นว่าคนชั่วเป็นคนดี ไปส่งเสริมคนทุจริตสนับสนุนคนผิดให้เป็น โนนเป็นนี้ คนดี ๆ ต้องตกกระป๋อง คนบ้า ๆ บ๊องส์ ๆ กลับได้ดิบได้ดี เอ้อ

เทวดาท่านคงตาและ จึงปล่อยให้เขาจับแพะกันอยู่ทุกปี แพะนั้นมันผิดอะไร เทวดาทำไม ไม่ดูให้ดี แพะต้องรับบาปตามเคย คนชั่วก็เลยลอยนวลทุกปี เอ้อ

เทวดาท่าจะเพี้ยน จึงปล่อยให้คนเรียนเป็นนักดี พ่อแม่ให้ไปศึกษา กลับไปสร้างปัญหาทุกพวกตีกันเสียนี่ เทวดาต้องจับมาเขี่ยน ปล่อยให้คนเรียนตีกันทุกปี เอ้อ

เทวดาคงสายตาสั้น จึงเห็นการพนันว่าเป็นของดี เมืองไทยคงจะยิ่งเดือดร้อน ถ้าท่านยุท่านยอน ให้เปิดบ่อนเสรี เทวดาครับเทวดา ทำอะไรบ้า ๆ คงสายตาไม่ดี เอ้อ”

(เทวดาตัว)

ในเพลง **จนหมาหนี** สะท้อนว่าชาวบ้านภาคใต้บางคนยากจนจนไม่มีเงินช่วยงานคนอื่น ไม่มีเงินจะซื้ออาหารกิน ไม่มีเงินจะซื้อข้าวสาร เกลือ ฯลฯ ไม่มีเงินจะจ่ายค่าหนี้สิน ฯลฯ ดังที่ว่า

“จนจริง ๆ เพื่อนเหอนจ้าน ถ้าเพื่อนบอกงานไม่ไปอย่าโกรธ ไม่ใช่อยากให้เพื่อนเสีย เพราะหาไม่เบี่ยเพื่อนเหออย่าโทษ บางงานเพื่อนมันดันโกรธ (ซ้ำ) ต้องกราบขอโทษได้โปรดเห็นใจ

จนจี่มาหลายปีแล้ว ทั้งหมาทั้งหมาทั้งแมวไม่รู้ไปไหน หมามันรู้ว่าเงินอยู่อดตาย เจ้าบ้านกะไม่รู้ถือกินใคร เพื่อนขอโปรดเห็นใจ ขอร้องได้ไหมอย่าไปบอกงาน

ซื้อเคยซื้อเกลือต้องซื้อต้องเซ็น แม่ค้าหน้า همینกัน ไปทุกร้าน ร้านลุงห้องยัง
จ่ายไม่ครบ ร้านป้าอบบังค้ำค่าข้าวสาร กราบขอรื่องท่านเจ้าของร้าน (จ้ำ) ถ้าคิด
นาน ๆ อย่าเพิ่งไว้วาง

จนจริง ๆ เพื่อนเหอ ไม่หก แค่อี้อี้อพรกขทานรู้ไม่ อยากจะตายให้พ้น ไปเสีย
แต่หาไม่เบี่ยอี้อียาตาย ค่าคิดใครที่ยังไม่จ่าย (จ้ำ) ขอผัด ไปใช้ชาติหน้าถ้ารวย”

(จนหมาหนี่)

๓.๘ ปัญหาความยากจน

ปัญหาความยากจนสัมพันธ์กับปัญหาอื่น ๆ อีกหลายปัญหา เช่นปัญหาการ
พนัน ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาการซื้อสิทธิ์ขายเสียง ปัญหายาเสพติด เป็น
ต้น การสะท้อนปัญหาความยากจนจึงเป็นการสะท้อนปัญหาอื่น ๆ ด้วย

ในบทเพลงของดอกหญ้า นางเมินหลายเพลงได้สะท้อนปัญหาความยากจน
เช่น

ในเพลง *ยืมเงินช่วยงาน* สะท้อนว่าชาวบ้านภาคใต้บางคนยากจนไม่มีข้าวจะ
กิน ไม่มีเงินจะช่วยงานแต่งงาน ต้องไปยืมยืมจากคนอื่นและต้องเสียด่าหีบยืม ดัง
ที่ว่า

“น้ำตาไหลหยดรดการ์ดแต่งงาน วันนี้ข้าวสารกรอกหม้อ ไม่มีเลยหนา เห็น
เขากินเหล้า แต่เราต้องกินน้ำตา เพราะยืมเบี่ยดอกขามา เสียด่าถายี่สังคม”

(ยืมเงินช่วยงาน)

๓.๑๐ ปัญหาความไม่รู้

ปัญหาความไม่รู้หรือความโง่ เป็นที่มาของปัญหาอื่น ๆ ทั้งหมด ในบทเพลง
ของดอกหญ้า นางเมินหลายเพลงได้สะท้อนปัญหานี้เช่น

ในเพลง *ทำไมถึงจน* สะท้อนว่าเพราะชาวบ้านภาคใต้บางคนโง่จึงไปทำในสิ่งที่
ไม่ควรกระทำต่าง ๆ เช่น ไปเชื่อควงเสียด่าถายี่สังคม ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยจ่ายเกินตัว

ขายสิทธิขายเสียง เห็นแก่ได้ ไปเลือกคนที่ซื้อเสียง ซึ่งคิดแต่จะถอนทุนมาเป็นผู้แทน เมื่อมีการถอนทุนจึงทำให้สินค้าราคาแพงขึ้น ชาวบ้านจึงต้องซื้อของแพงขึ้น คิมสุรา เทียว เป็นหนี้ ไม่แก่ไปปรับปรุงตน ซึ่งเป็นที่มาของความยากจนทั้งสิ้น ดังที่ว่า

“จนทำไมถึงจน เห็นหลายคนบ่นได้บ่นดี บางคนกลับไปโทษดวง หมอ ทักท้วงว่าดวงไม่ดี งมงายอย่างไรเหตุผล (ซ้ำ) ที่มันจนเพราะมันคือยั้งยี (ที่ได้เงินเพราะ โมนิ เขาถือกันว่าท่านวัดไหนบอกเบอร์แมน ไปกันแท้เป็นพัน ๆ คน ได้มาคนดู ๆ เบอร์พันดูหมั่นกะ โดกมั่งแท้ละสักคน เพราะฉะนั้นคนพันคนรวยเสียคนหนึ่ง แต่จน เสียเก้าสิบเก้าไอ้ไม่เหอ)

จนทำไมถึงจน เห็นหลายคนบ่นได้บ่นดี บางคนทำงานจะตาย ยังไม่วายถึง จนได้จนดี ลองคิดดูแล้วจะรู้เหตุผล (ซ้ำ) ที่มันจนเพราะมันคือยั้งยี (ที่ได้เงินเพราะ โมนิ ได้วันละสิบจ่ายวันละร้อย ได้วันละร้อยจ่ายวันละพัน แต่แรกกินเหล้าขาว เดียวนี้ เหล้าหงส์กะกินไม่ลงแล้วคอสูงกินรีได้ะ สิ้นเดือนลูกเมียไม่ได้พลอยแตกเลือด จ่ายค่า เหล้าขาคาด แอมติดลบอีกต่างหาก แล้วหมั่นอีรวยหรือ ไอ้ไม่เหอ)

จน ๆ ๆ ๆ เห็นหลายคนบ่นว่าจนทั้งปี ยิงจนของกลับยิ่งแพง เคยกึ่งเคยแกง ซาคีหมั่นแพงหูฉี่ ทำไมของมันจึงแพง (ซ้ำ) จะขอขึ้นเงเพราะมันคือยั้งยี (ของที่ได้แพง เพราะ โมนินั้นแท้ เลือกผู้แทนไม่เป็นเลือกก็ที ๆ กะยังไม่หายโม ได้มิกเหล่าสักเกือก สองเกือก ได้เบี่ยสักร้อยสองร้อย แล้วเลือกกันแท้ หาไรไม่ว่านั้นคือการซื้อเสียง การ ซื้อเสียงคือที่มาของการถอนทุน การถอนทุนคือที่มาของการที่ของมันแพง การที่ของมันแพงคือที่มาของที่มันจน ไอ้ไม่เหอ)

จนทำไมถึงจน เห็นหลายคนบ่นได้บ่นดี บางคนว่าจนเพราะลูกมาก กินหลาย ปากไม่รวยสักที ไม่ใช่เพราะลูกหลายคน (ซ้ำ) ที่มันจนเพราะมันคือยั้งยี (ที่ได้เงิน เพราะ โมนิเหมือนเดิม พ่อหมั่นเท่านั้นมา ลูกหมั่นเท่านั้นเตี้ยว แม่หมั่นกะเล่นไพ่ เห็น ช้างจี่แล้วอั้งี้ตามช้าง เขาใส่สร้อยซื้อใส่กับเขามั่ง เห็นเขาขรด ซื้อเขกับเขามั่ง เบี่ย ดอกทั้งพ ไม่ใช่จนเพราะลูกมาก จนเพราะไอ้รสนิ ให้มันจนให้ตาย ๆ ไอ้พวกไอ้รสน ไอ้ไม่เหอ)”

(ทำไมถึงจน)

ในเพลงจุดเทียนคนจน สะท้อนว่า เพราะชาวบ้านภาคใต้บางคนโง่ ไม่รู้ จึงไป
ทำในสิ่งต่าง ๆ ที่ควรทำ เช่น จี๊เกียจ ไม่ทำงาน หมกมุ่นกับการพนัน ภูเงินที่ต้องเสียค่า
ดอกเบี้ยย ขายทรัพย์สินของที่มีจนหมด เสี่ยงโชคพนัน ชอบซื้อและใช้ของที่ตีมีราคา
แพงทั้ง ๆ ที่เกินความจำเป็น เกียจคร้านไม่ทำงาน ทำตัวเป็นความร่ำรวย ใช้จ่ายเกินตัว
เล่นพนันสลากรินรวบเป็นประจำ ซึ่งเป็นที่มาของความยากจนทั้งสิ้น ดังที่ว่า

“คนเอ๋ยคนจน ทำไม่ถึงจนไม่รวยสักที (จ๋า) จี๊เกียจจะทำงาน ก็เลยจนดักดาน
อยู่อย่างนี้

เล่นการพนัน เล่นกันทุกทุกวันเล่นกันทั้งปี (จ๋า) ดินพอกหางหมูภูเบี้ยดอก
มันกลับยิ่งพอกขึ้นทุกที

อะไร ๆ ก็ขายเกลี้ยง แล้วยังชอบเสี่ยงซื้อลอตเตอรี่ (จ๋า) อาจารย์ไปหวยรวย
กันไป คนซื้อทำไม ไม่รวยสักที

ทั้งที่รู้ว่าจน แต่ชอบเป็นคนใช้ของดี ๆ (จ๋า) ผ่อนมา ๆ เป็นว่าเล่น เครื่องซัก
ผ้าตู้เย็นทีวี

จนแล้วชอบทำรวย มันเลยยังช่วยไม่รวยสักที (จ๋า) คนรวยทำงาน ไม่หยุด
หย่อน คนจนกลับนอนดูทีวี

คนรวยไม่ชอบใช้เงิน คนจนใช้เพลินใช้เกินพอดี (จ๋า) คนรวยไม่ชอบไป
ห้องอาหาร แต่คนจนชอบทานพอเงินมี

งวดนี้เลขเด็ด เดือนบน ๗๗ เดือนล่าง ๔๔ (จ๋า) คอยลุ้นหวังรวยวันหวยออก
ก็เลยจนตรอกทางออกไม่มี”

(จุดเทียนคนจน)

